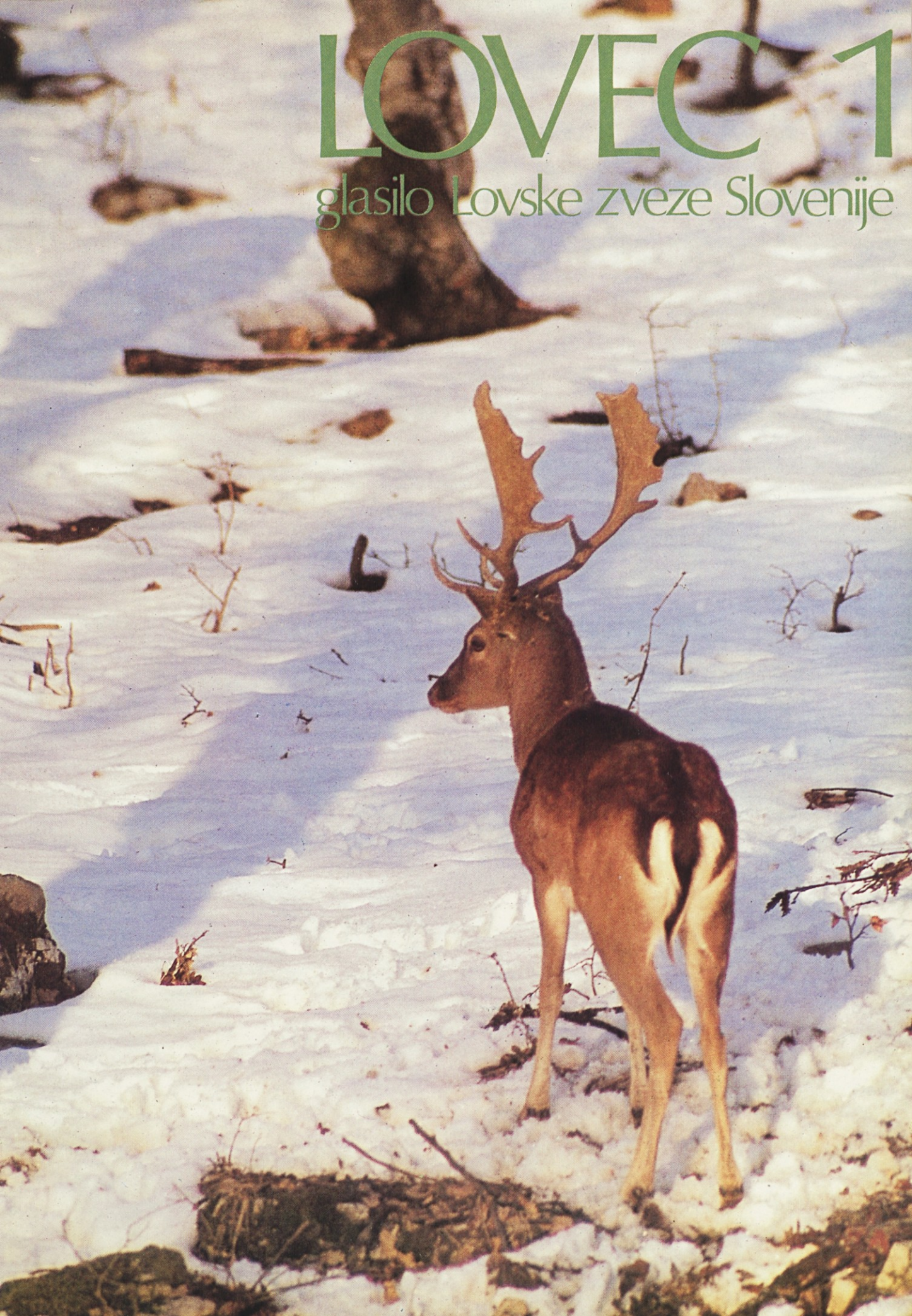

LOVEC 1

glasilo Lovske zveze Slovenije

*Obilo zdravja, zadovoljstva in delovnih uspehov –
tudi pri varstvu in gojitvi divjadi – v letu 1981!*

LOVEC

glasilo
Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIV., št. 1
januar — prosinec 1981

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Jelo Gašperšič

Odgovorni urednik Boris Lesković

Miha Adamič, Drago Bitenc, France
Cvenkel, Janez Černač, Vitomir
Mikuletič, Janko Perat, Ciril Štrumbelj,
Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 000 izvodih.

Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zvoze lovskih družin
po članu LD Lovski zvezi Slovenije,
v katerem je vračunana naročnina
za glasilo LOVEC za leto 1981,
bo določila skupščina LZS na svoji
prvi seji, prav tako naročnino
za nečlane in za inozemstvo ter ceno
za posamezen izvod.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana.

Telefon (061) 21 245 in 21 819.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 70 din, od 15 do 25 besed
90 din, od 25 do 30 besed 200 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 8 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
za žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Andrej Levičnik	4	Najpomembnejše naloge lovskih organizacij v prihodnjem obdobju
Peter Šuler	6	Na dnevnem redu predvsem pravilniki in programi (Poročilo o 2. zasedanju skupščine LZS)
Skupščina LZS	7	Pravilnik o namenu, nalogah in upravljanju gojitvenih lovišč Lovske zveze Slovenije
Republiška veterinarska uprava	8	Steklina na območju SR Slovenije (Mesečno poročilo, nadaljevanje iz prejšnjega letnika)
Veljko Varičak	9	Trofeje na razstavi »Narava — divjad — lovstvo, Ljubljana 1980«
Polona Terčelj	13	29. medpokrajinska lovska konferenca v Ljubljani
Ludvik Marič — Janez Hartman	15	Šibreni naboji s smodnikom Tara in Zlatibor
Miloš Medved	17	Gamsi v kanjonu Drine
Po lovskem svetu:	20	Lov na Finskem — Ake Jensen
Lovska organizacija:	22	Lov pred dnevom republike — A. Erklavec
	22	Slovesnost ob razvitu prapora LD Šmarje pri Kopru — A. Primožič
	23	Delovna zmaga LD Bukovje pri Postojni — J. Štefančič
	24	LD Bistra in turistični teden v Črni — G. Pavlič
Jubilanti:	25	Maks Turk — 75 let
Lovska kinologija:	26	Nalezljivo vnetje želodca in črevesja pri psih — Vjekoslav Simčič
	27	Uspeli republiški tekmi lovskih psov v Brdih — J. Vester
Mladi pišejo:	28	Daleč od matere Narave — J. Veber
V spomin:	29	Janez Bogataj, Franc Esih, Franc Kokalj
Lovski oprtnik:	30	Tragedija v lovišču LD Grgar — M. Cencič
	31	Enorogi srnjak — V. Mikuletič
	31	Gamsi so spet poiskali svoja nekdanja stanišča — A. Razpet

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Damjek ali jelen lopatar ni naša prvobitna divjad. Njegova pradomovina so toplejše dežele Sredozemlja. Čeprav se je kasneje precej prilagodil tudi ostrejšemu podnebju, je vendar pozimi v snegu navezan na krmišča. V loviščih Slovenije je bilo spomladi leta 1980 okrog 500 damjekov. Tej divjadi najbolj ustrezajo lovišča našega južnega Primorja.

Foto Janez Černač, Diana

SLIKA NA DRUGI STRANI OVITKA:

Vejevje se sklanja pod težo belega bremena...

Foto Vito Šuligoj

Najpomembnejše naloge lovskih organizacij v prihodnjem obdobju

Andrej Levičnik, predsednik izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije

Programsko-volilna seja skupščine LZS v letu 1980 je namenila posebno pozornost zlasti naslednjim pomembnim vprašanjem in nalogam, ki jih moramo v lovskih organizacijah uresničiti:

Prav taka naloga je dokončati vključevanje lovskih organizacij v prostorske plane. Zato moramo čim hitreje izdelati in uskladiti lovsko-gospodarske načrte za obdobje 1981—1985.

Lovskogospodarski načrt lovske organizacije, usklajen in sprejet v lovskogojitvenem območju, je temeljni dokument lovske organizacije in osnova za upravljanje lovišča. Prek lovskogospodarskega načrta lovska organizacija uveljavlja tudi ustavna in zakonska določila, po katerih je divjad naravna dobrina posebnega družbenega pomena. Ohranjanje ravnovesja med divjadjo in rastlinstvom je zato sestavni in neločljivi del družbenih interesov za ohranitev naravnega okolja.

Lovskogospodarski načrt mora zato biti vsebinsko zasnovan tako, da zagotavlja usklajeno delovanje z drugimi dejavnostmi v prostoru. Ta širši družbeni interes se mora uresničiti v družbenem dogovoru, ki mora biti podpisan v vsakem lovskogojitvenem območju.

Lovske organizacije upravljajo lovišča na podlagi (petletnih) lovskogospodarskih načrtov in letnih načrtov gospodarjenja z divjadjo. Določbe lovskogospodarskega načrta in letnih načrtov gospodarjenja so obvezne za lovsko organizacijo, ki upravlja lovišče (38. člen Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč — Uradni list SRS, št. 25/76 ali priloga glasila LOVEC, št. 8 — november 1976). Naslednja nič manj pomembna naloga, ki stoji pred našo organizacijo, je: uresničiti vlogo in delovanje lovskogojitvenih območij. Lovskogojitvena območja, ki so bila ustanovljena predvsem zaradi enotnejšega obravnavanja življenjskega prostora

najpomembnejših vrst divjadi, je potrebno v prihodnjem petletnem obdobju v praksi čim bolj preizkusiti. To predvsem zato, da se preveri, kako takšna organiziranost vpliva na gojitev divjadi in okolje, v katerem divjad živi. V naslednjem petletnem obdobju bi lahko izvršili določene spremembe, če bi bilo to potrebno. Ne glede na omenjeni problem pa moramo čim prej našo lovsko organizacijo prilagoditi lovskogojitvenim območjem. Po mojem osebnem prepričanju ima ena ZLD lahko eno, dve ali tri lovskogojitvena območja. Nikakor pa ne bo šlo in bo povzročalo velike težave, neracionalnost in podvojenost dela, če si bo več zvez lovskih družin delilo eno lovskogojitveno območje. Na zadnji seji skupščine LZS, 13. decembra 1980 v Ljubljani, je bila prav zaradi tega ustanovljena posebna delovna skupina, ki mora omenjeno problematiko temeljito pregledati in na naslednji seji skupščine o tem podati ustrezno poročilo s stvarnimi predlogi in stališči.

Zaradi časovne uskladitve planiranja v lovskih organizacijah z vsem drugim družbenim planiranjem so lovske organizacije za leto 1980 pripravile še letne lovskogospodarske načrte, za dobo petih let pa morajo sestaviti in sprejeti lovskogospodarske načrte od vključno 1981. do vključno 1985. leta. To je še posebej utemeljeno glede na 40. člen lovskega zakona, ki pravi, da morajo biti lovskogospodarski načrti, gozdnogospodarski načrti in načrti o razvoju kmetijstva v občini usklajeni glede števila in sestave divjadi posameznih vrst in ne smejo biti v nasprotju z določili družbenih dogovorov po lovskogojitvenih območjih. Lovskogospodarski načrti morajo biti torej usklajeni z določili družbenih dogovorov po lovskogojitvenih območjih. Lovski zakon v 31. členu določa, da se za več lovišč oblikuje lovskogojitveno območje zaradi skladnejšega razvoja gospodarjenja z divjadjo, zagotovit-

ve družbenega vpliva na gospodarjenje z divjadjo, zaradi ustreznega uravnovešenja sestave in številčnosti divjadi z drugim živalstvom in rastlinstvom v območju, kakor tudi zaradi usklajevanja interesov kmetijstva, gozdarstva in drugih zainteresiranih dejavnosti.

Reševanje bistvenih problemov v lovstvu in v odnosih do drugih uporabnikov prirodnega prostora je torej odvisno od delovanja lovskogojitvenih območij. Odlok o določitvi lovskogojitvenih območij je bil izdan že marca 1978 (Uradni list SRS, št. 7/78). Torej je (petletni) lovskogospodarski načrt za obdobje 1981—1985 pomembno vezan na določila družbenega dogovora v posameznem lovskogojitvenem območju. Uresničevanje določil in ciljev družbenega dogovora in lovskogospodarskih načrtov pa je odvisno predvsem od delovanja in aktivnosti lovskih organizacij v lovskogojitvenem območju. Nosilci nalog pri sprejemu teh družbenih dogovorov so zveze lovskih družin (ZLD).

Tudi zelo važna naloga je določena v 23. členu lovskega zakona, ki določa, da se lovišče izroči v upravljanje za nedoločen čas eni lovski organizaciji, da sklene ustanovitelj lovišča pismeni sporazum z lovsko organizacijo, ki dobi lovišče v upravljanje. S tem sporazumom se zlasti določijo pogoji in ukrepi, ki jih mora lovska organizacija izpolnjevati oz. izvajati pri upravljanju lovišča, ter način opravljanja lovskočuvajske službe.

Poudarjamo, da ti sporazumi le nadomeščajo pogodbe o upravljanju lovišč, ki so bile sklenjene do uveljavitve navedenega zakona. Lovske organizacije, katerim so bila dana lovišča v upravljanje po tedanjih predpisih, upravljajo lovišča še naprej (84. člen imenovanega zakona), zato to ne more biti razlog za spremembe mej. Lovišča so torej že dodeljena, jasneje se definirajo le pogoji in dolžnosti upravljalcev.

V sporazumu o dodelitvi lovišča v

Zima posebno prizadene divje prašiče, če gozdna tla okuje v led, ki mu zlasti ozimci s svojim rilcem niso kos **Foto L. S.**

nadaljnje upravljanje sta pomembna pogoja:

— da lovška organizacija glede na določila 38. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč sestavi za lovišče 5-letni lovskogospodarski načrt in ga predloži v potrditev skupščini občine;

— da ima lovška organizacija podpisan družbeni dogovor o določenih skupnih zadevah pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju lovišča.

Lovskogospodarski načrti za srednjeročno obdobje 1981—1985, vsebina družbenih dogovorov po lovskogojitvenih območjih ter sklenitev sporazumov o dodelitvi lovišč so sedaj posebej važne naloge s področja lovstva in se med seboj povezujejo in pogojujejo. Srednjeročni lovskogospodarski načrt je za posamezno lovsko organizacijo dobro izdelan šele potem, ko je sprejet družbeni dogovor v lovskogojitvenem območju, kjer se z družbenim

dogovorom določijo osnovni cilji in naloge (npr. rajonizacija jelenjadi, divjih prašičev, damjakov, muflov).

Uresničitev vseh teh nalog zaostaja za predvidenimi roki. Moramo jih pospešiti in zato predlagamo:

1. Lovskogospodarski načrt za srednjeročno obdobje 1981—1985 lahko potrdi občinska skupščina šele potem, ko je sprejet družbeni dogovor v lovskogojitvenem območju, v katerem je lovišče.

2. Sporazum o dodelitvi lovišča med lovsko organizacijo (lovsko družino) in občinsko skupščino lahko sprejme občinska skupščina šele potem, ko je lovška organizacija (lovška družina) predložila sprejet lovskogospodarski načrt 1981—1985. To pomeni, da je med drugim pogoj za sklenitev sporazuma o dodelitvi lovišča sprejet družbeni dogovor v lovskogojitvenem območju in sprejet petletni lovskogospodarski načrt.

Sporazum o dodelitvi lovišča sprej-

me občinska skupščina le z lovskimi družinami. Z gojitvenimi lovišči (OZD, ki upravljajo lovišča in narodne parke zaradi ohranitve in gojitve avtohtone divjadi) pa sklene sporazum Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Zelo koristno bi bilo, da bi občinske skupščine (oddelki za gospodarstvo) omogočile lovskim organizacijam uporabo topografskih kart M 1 : 25 000 (TK-25) za izdelavo lovskogospodarskih načrtov. Za potrebe prostorskega dela družbenega planiranja so potrebne enotne kartografske osnove. Uporabo TK-25 pri pripravi planov določa tudi odlok o obvezni enotni metodologiji (Uradni list SRS, št. 27/79).

Znanost s področja lovstva oziroma biologije divjadi v svetu zelo hitro napreduje. Nova spoznanja pa pri nas vse prepočasi in nenačrtno prodirajo v lovsko prakso. Zato je nujno, da v naslednjem obdobju namenimo večjo pozornost znanstveno-razisko-

valnemu delu, ki mora postati sestavni del naporov za strokovnejše obravnavanje divjadi in okolja.

Brez znanstveno-strokovnega dela bomo težko uresničili tudi gojitvene smernice, ki so družbeno-strokovno pa tudi ekonomsko naša odgovorna in pomembna naloga. Skupščina LZS se je zato na zadnji seji odločila za nekatere prvenstvene naloge, ki jih moramo takoj začeti uresničevati.

Nadalje menimo, da moramo izvrševati tudi ostale naloge, ki smo jih sprejeli v preteklem letu. To še zlasti velja za uresničitev programa izobraževanja in strokovnega usposabljanja našega članstva.

Povečati moramo našo dejavnost tudi na področju vzgojno-propagandnega delovanja (lovski muzej) in kulturnega udejstvovanja (zborovsko petje itd.). Da bi to dosegli, bosta potrebni večje sodelovanje in boljša povezanost s sredstvi javnega obve-

ščanja. Le tako bo javnost o naših dejavnostih pravilneje in bolje obveščena.

Ne nazadnje moramo spomniti lovske organizacije, da je šolan lovski pes sestavni del smotrnega gospodarjenja z divjadjo. To pomeni, da je tudi lovska organizacija odgovorna za ustvarjanje možnosti za uspešno delovanje lovske kinologije. Osnovna organizacijska in strokovna celica je lovsko kinološko društvo. To mora biti interesno, vsebinsko in materialno povezano z lovsko organizacijo. Zato bodo morale v bodoče vse oblike povezovanja lovske kinologije izhajati iz samoupravnih odločitev, potreb in programov lovskih kinoloških društev.

To je samo nekaj najpomembnejših nalog, ki jih moramo čim prej uresničiti. Ne pomeni pa, da ne bomo še naprej zavzeto delovali tudi na vseh drugih področjih lovstva.

delegati načelno podprli osnutek pravilnika, s katerim se uresničujejo zakonska načela solidarnosti pri plačevanju odškodnin, opozorili pa so na nekatere pomanjkljivosti tega osnutka in predlagali vrsto izboljšav obravnavanega besedila. Med najpomembnejšimi je odločitev, naj predloženi pravilnik ureja le upravljanje in uporabo sredstev republiškega sklada za plačilo odškodnin, medtem ko morajo lovske organizacije v okviru lovskegojitvenih območij skleniti posebne samoupravne sporazume o združevanju sredstev za plačilo odškodnin v lovskegojitvenem območju in sprejeti posebne pravilnike o načinu upravljanja teh sredstev. To nalogo morajo opraviti čimprej, nosilci pa so tiste zveze lovske družin, ki so prevzele določene naloge pri oblikovanju lovskegojitvenih območij.

Po daljši razpravi je skupščina sprejela **Pravilnik o namenu, nalogah in upravljanju gojitvenih lovišč Lovske zveze Slovenije**, ki mora zagotoviti dosledno izvajanje dogovorjenih smotrov in ciljev, zaradi katerih je zveza ustanovila ta lovišča. Pravilnik je v celoti objavljen v nadaljevanju tega članka.

Izredno tvorna je bila razprava o programu znanstveno-raziskovalnega dela. Pokazala je, da je pri lovcih v celoti prevladalo spoznanje, da brez primerno organiziranega znanstveno-raziskovalnega dela ni nadaljnega napredka v lovstvu. Delegati so se soglasno zavzeli za tak program raziskovalnega dela, ki obeta čim več stvarnih in uporabnih rezultatov, za tak program, za katerega izvedbo je ob sedanjih pogojih možno zagotoviti tudi potrebna sredstva. Zato so sprejeli stališče izvršnega odbora LZS, ki prednostne naloge znanstveno-raziskovalnega dela predvideva na naslednjih področjih:

- problematika male divjadi,
- odnos divjad — okolje s poudarkom na škodi od divjadi,
- zdravstvena problematika divjadi,
- in tisto začeto raziskovalno delo, ki še ni izvršeno.

Tako oblikovano stališče skupščine LZS je podlaga za sklepanje pogodb z organizacijami, ki bodo prevzele znanstveno-raziskovalne naloge. V pogodbah se morajo čim natančneje opredeliti vprašanja, ki naj bodo predmet znanstveno-raziskovalnega dela. V njih morajo biti tudi jasno

Na dnevnem redu predvsem pravilniki in programi

Poročilo o 2. zasedanju skupščine Lovske zveze Slovenije

Peter Šuler, tajnik skupščine LZS

Trinajstega decembra 1980 se je sestala v Ljubljani skupščina Lovske zveze Slovenije na svojem drugem zasedanju, ki mu je poleg 5-članskega predsedstva prisostvovalo: 33 delegatov iz 18 področnih zvez (vseh zvez v SRS 19), 5 članov izvršnega odbora LZS, predsednik nadzornega odbora LZS, 2 predstavnika lovske skupnosti OZD, 3 delavci LZS in 6 zastopnikov raznih odborov, komisij itd. Skupno je bilo torej na seji oz. zasedanju 55 udeležencev. Na dnevnem redu je bilo: razprava o osnutku pravilnika o oblikovanju, upravljanju in uporabi skladov za plačevanje škode od divjadi; o osnutku pravilnika o namenu, nalogah in upravljanju gojitvenih lovišč Lovske zveze Slovenije; o programu znanstveno-raziskovalnega dela na področju lovstva v letu 1981; o izhodiščih za proračun Lovske zveze Slovenije v letu 1981; informacija o razstavi »Narava, divjad, lovstvo 1980«; o predlogu kodeksa lovcev

SFRJ; sklepanje o sprejemu ZLD Savinjska dolina-Žalec v Lovsko zvezo Slovenije ter še nekatere druge tekoče zadeve.

Pred prehodom na obravnavo posameznih zadev dnevnega reda je Lojze Briški, predsednik skupščine, izročil Francetu Cvenklu, dolgoletnemu uredniku glasila Lovec, najvišje jugoslovansko lovsko odlikovanje — zlati orden, ki mu ga je podelilo predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije »v znak priznanja za izredne zasluge, dosežene pri razvoju lovstva in varstvu narave«, kakor je napisano na diplomi. Ob tem je v nagovoru predstavil velike zasluge tovariša Cvenkla, še posebej pri urejanju našega glasila, razvijanju lovske etike in pri lovskem izrazoslovju.

V razpravi o osnutku **Pravilnika o oblikovanju, upravljanju in uporabi skladov za plačilo škode od divjadi**, ki ga je skupščini predložil izvršni odbor Lovske zveze Slovenije, so

Na 2. zasedanju skupščine LZS: (z leve) Peter Šuler, tajnik skupščine; Lojze Briški, predsednik skupščine; Ivan Cvar, podpredsednik skupščine; Andrej Levičnik, predsednik izvršnega odbora; Drago Šumak, predsednik odbora gojitvenih lovišč; (spredaj) Narcis Družina, delegat ZLD Koper Foto B. Krže

opredeljeni cilji in določena sredstva, ki so potrebna za uresničitev nalog, kakor tudi obveznosti in odgovornosti raziskovalnih organizacij. V nadaljevanju se je skupščina sprejela **izhodišče za finančni načrt** Lovske zveze Slovenije v letu 1981, pri čemer je dosledno izhajala iz družbeno dogovorjenih omejitev porabe. Hkrati je sprejela rebalans finančnega načrta za leto 1980 in sklep o začasnem financiranju de-

javnosti Lovske zveze Slovenije v prvem trimesečju leta 1981. Sledili sta nato kratki **informaciji o razstavi** »Narava — divjad — lovstvo 1980« in o pripravi **kodeksa** jugoslovanskih lovcev. O prvi in drugi zadevi smo ali pa še bomo brali v našem glasilu. Tudi razprave o tem v skupščini LZS še niso zaključene. Razprava o **sprejemu Zveze lovskih družin Savinjska dolina-Žalec v Lovsko zvezo Slovenije** je ponovno na-

France Cvenkel se zahvaljuje za odlikovanje, ki mu ga je podelilo predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije, izročil pa na zasedanju skupščine Lovske zveze Slovenije njen predsednik Lojze Briški Foto B. Krže

čela probleme organiziranosti slovenskega lovstva. Čeprav je bilo sklepanje o sprejemu novooblikovane zveze v Lovsko zvezo Slovenije več ali manj formalna potrditev dejanskega stanja, je večina razpravljalcev obsodila nadaljnje drobljenje lovske organizacije in se izrekla zoper ustanavljanje novih zvez lovskih družin. Ocenila je, da so take težnje rezultat bodisi osebnih ambicij posameznih skupin lovcev, bodisi rezultat določene lokalistične politike, ki nima nič skupnega s koristmi lovstva. Skupščina se je zelo nedvoumno zavzela za to, da o svoji organiziranosti odločamo lovci sami, izhajajoč seveda pri tem iz naših socialističnih samoupravnih odnosov. Sklenila je tudi, da moramo v letu 1981 začeti poglobljeno razpravo o organiziranosti lovstva v Sloveniji in še posebej proučiti položaj zvez lovskih družin vzporedno z obstojem in delovanjem lovskogojitvenih območij.

Na koncu je skupščina sprejela še poročilo o 29. medpokrajinski lovski konferenci, ki je bila 29. 10. 1980 v Ljubljani, in poročilo Odbora sklada Toneta Prestorja za kozoroge ter odločala o podelitvi odlikovanj.

Na podlagi 13. člena Pravil Lovske zveze Slovenije je skupščina Lovske zveze Slovenije na seji 13. 12. 1980 sprejela

PRAVILNIK o namenu, nalogah in upravljanju gojitvenih lovišč Lovske zveze Slovenije

1. člen

Lovska zveza Slovenije upravlja gojitveni lovišči: Ljubljanski vrh na območju občin Vrhnika, Logatec, Cerknica in Žitna gora na območju občin Novo mesto, Kočevje (v nadaljnjem besedilu: gojitveni lovišči).

2. člen

Lovska zveza Slovenije upravlja gojitveni lovišči z namenom, da bi zagotovila: — trajno proučevanje in izvajanje ukrepov za obstoj in ohranitev določenih avtohtonih vrst divjadi, zlasti še s spremljanjem in proučevanjem razmerij: divjad — okolje in okolje — divjad, vključno s pridelovanjem semen in sadik za biotehnična dela; — uresničevanje strokovno-izobraževalnih in raziskovalnih programov Lovske zveze Slovenije in organizacij ter organov, s katerimi sodeluje, upoštevajoč zlasti področje biologije in ekologije divjadi; — reprezentančno uporabo gojitvenih lovišč.

3. člen

Za uresničevanje namenov iz drugega člena organi in delovna skupnost Lovske zveze Slovenije opravljajo v gojitvenih loviščih dela in naloge v skladu s predvidevanji lovskogospodarskih načrtov oziroma letnih načrtov gospodarjenja. Pri tem zagotavljajo učinkovito, pravilno in smotrno uresničevanje namenov gojitvenih lovišč in pravočasno ter kakovostno izvrševanje predvidenih nalog oziroma potrebnih ukrepov.

4. člen

Ugotovitve, ki so rezultat raziskovalnih nalog, opravljenih v gojitvenih loviščih, je treba sproti objavljati v glasilu Lovske zveze Slovenije ali v posebnih publikacijah. Kolikor je izdana posebna publikacija, se izvešek objavi v glasilu Lovske zveze Slovenije.

Gojitveni lovišči enkrat letno objavita celovito poročilo o uresničevanju programskih izhodišč za delo lovišč.

5. člen

Gojitveni lovišči upravlja izvršni odbor Lovske zveze Slovenije. V tem svojstvu ima izvršni odbor naslednje naloge:

- sprejema smernice za delovanje odbora gojitvenih lovišč;
- poroča skupščini Lovske zveze Slovenije o stanju in razvoju gojitvenih lovišč, o uresničevanju nalog v teh loviščih in o sprejetih ukrepih;
- sprejema srednjeročne in dolgoročne načrte gojitvenih lovišč, v katerih določa politiko razvoja in gospodarjenja v skladu s smernicami, sprejetimi na 5. seji skupščine LZS, 11. 2. 1978;
- sprejema letni načrt gospodarjenja gojitvenih lovišč, vključno z investicijskim načrtom in vzdrževalnimi deli;
- sprejema letni odstrelni plan, vključno tudi vrsto, kakovost in število divjadi, ki je namenjena za odstrel inozemskim lovskim turistom;
- na predlog organov LZS ali ZLD odloča o pravicah in pogojih za odstrel trofejne divjadi v gojitvenih loviščih;
- opravlja druge naloge, ki so povezane s politiko razvoja in delovanja gojitvenih lovišč.

6. člen

Odbor gojitvenih lovišč obravnava vprašanja o izvajanju sprejetih odločitev po čl. 5 tega pravilnika ter opravlja nadzor nad izvajanjem programskih izhodišč. Odbor ima naslednje naloge:

- predlaga srednjeročne in dolgoročne načrte gojitvenih lovišč, v katerih določa politiko razvoja in gospodarjenja v skladu s smernicami, sprejetimi na 5. seji skupščine Lovske zveze Slovenije, 11. februarja 1978;
- predlaga letni načrt gospodarjenja gojitvenih lovišč, vključno z investicijskim načrtom in vzdrževalnimi deli;
- predlaga letni odstrelni plan, vključno tudi vrsto, kakovost in število divjadi, ki je namenjena za odstrel inozemskim lovskim turistom;
- obravnava pobude in daje predloge za znanstveno-raziskovalne naloge v gojitvenih loviščih;

- sodeluje z lovskimi organizacijami, ki upravljajo lovišča na tem območju;
- sprejema splošna navodila za delo delovne skupnosti LZS;
- poroča izvršnemu odboru Lovske zveze Slovenije o svojem delovanju;
- opravlja druge naloge po sklepih izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije.

7. člen

Delo odbora gojitvenih lovišč organizira in vodi predsednik, ki ga imenuje in razrešuje izvršni odbor Lovske zveze Slovenije. Predsednik odbora ima namestnika. Ta opravlja naloge predsednika, kadar je predsednik odsoten ali če zaradi bolezni in drugih zadržkov ne more opravljati svojih nalog. Odbor gojitvenih lovišč izdaja dovolilnice za odstrel trofejne divjadi v gojitvenih loviščih na podlagi odločitve izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije.

8. člen

Strokovne, finančne in administrativno-tehnične naloge za gojitvena lovišča opravlja delovna skupnost Lovske zveze Slovenije. Pri tem delovna skupnost zlasti:

- pripravlja gradivo za osnutke srednjeročnih in dolgoročnih načrtov razvoja in gospodarjenja v gojitvenih loviščih;
- pripravlja gradivo za letne načrte gospodarjenja;
- pripravlja gradivo za poročila o izvrševanju letnih načrtov;
- uresničuje strokovne naloge v zvezi z varstvom in gojitvijo divjadi;
- izvršuje biotehnična dela v gojitvenih loviščih in skrbi za izvrševanje teh del, ki jih sama ne more opraviti;
- opravlja gojitveno-čuvajsko službo v loviščih skladno z veljavnimi akti, ki urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev delovne skupnosti LZS;

- opravlja finančno-materialno in administrativno poslovanje v zvezi z gojitvenimi lovišči;
- opravlja druge naloge po sklepih odbora gojitvenih lovišč.

9. člen

Dohodki od prodane uplenjene divjadi, od lovskega turizma, od prodaje semen in sadik in drugi dohodki iz gojitvenih lovišč so prihodek Lovske zveze Slovenije. Ta zagotavlja sredstva za izdatke gojitvenih lovišč: za gojitveno čuvajsko službo, za plačilo škode, ki jo povzroči divjad, za krmljenje in krmne njive, za zaščitne ukrepe, za naložbe in za druge nujne stroške.

V okviru finančnega načrta LZS se ločeno vodi in izkazuje prihodke in izdatke lovišč.

Pri prodaji odstrelav inozemskim gostom ter pri prodaji uplenjene divjadi velja načelo najugodnejšega ponudnika.

10. člen

Uporaba objektov v gojitvenih loviščih je za domače goste brezplačna. Status gosta ima imetnik dovolilnice za odstrel, ki je izdana po določbah čl. 7 tega pravilnika. Uporaba objektov je brezplačna tudi za delavce delovne skupnosti in organov Lovske zveze Slovenije, kolikor to izhaja iz uresničevanja nalog in opravi delovne skupnosti ali organov Lovske zveze Slovenije.

11. člen

Ta pravilnik se objavi v Lovcu in velja od dneva sprejema na seji skupščine Lovske zveze Slovenije.

Ljubljana, 13. 12. 1980

Predsednik:
Lojze Briški l.r.

STEKLINA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

Od 16. 11. do 15. 12. 1980 so z območja 38 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 526 živali oz. njihovih delov: 432 lisic, 14 psov, 32 mačk, 10 govedi, 6 divjih zajcev, 19 srn, 7 jazbecov, 2 dihurja, (1) kuno, (1) podlasico, (1) ververico in (1) pižmovko.

Veterinarski virološki inštitut v Ljubljani je ugotovil steklino pri 163 živalih z območja naslednjih 19 občin: Celje (8 lisic, 1 mačka), Domžale (5 lisic), Kamnik (1 lisica, 1 srna), Kranj (9 lisic), Maribor (4 lisice), Mozirje (24 lisic), Radlje (10 lisic, 1 srna), Radovljica (4 lisice), Ravne na Koroškem (1 lisica), Slovenj Gradec (9 lisic), Slovenska Bistrica (16 lisic), Slovenske Konjice (28 lisic, 1 pes, 2 govedi), Šentjur pri Celju (7 lisic), Škofja Loka (3 lisice), Šmarje pri Jelšah (1 lisica), Tolmin (4 lisice), Trzin (4 lisice, 1 mačka), Velenje (12 lisic, 1 srna) in Žalec (5 lisic, 1 srna).

Od domačih živali je od 16. 11. do 15. 12. 1980 obolelo 5 živali. Stekel pes je bil tudi tokrat z območja občine Slovenske Konjice in tudi to pot gre za žival, ki je lastnik ni dal zaščitno cepiti.

Pri govedu gre za živali z območja občine Slovenske Konjice. Za razliko od dosedanjih primerov v Sloveniji, ko je šlo za okužbo živali na paši, je v tem primeru lisica okužila govedo v hlevu. Čeprav so bile vse živali v hlevu takoj zaščitno cepljene, sta dve živali že čez 14 dni zboleli. Zaradi varovanja zdravja ljudi so uničili poleg že vidno bolnih tudi vse tiste, ki še niso kazale znakov bolezni. Lastniku so plačali odškodnino iz sredstev za zdravstveno varstvo živali proračuna občine.

Republiška veterinarska uprava

Trofeje na razstavi »Narava - divjad - lovstvo, Ljubljana 1980«

Veljko Varičak

Kljub temu, da sta bili na 2. slovenski lovski razstavi poudarjeni divjad in okolje, so bile prikazane tudi trofeje, kot uspeh gojitvenih posegov v populacije divjadi. Zato namenimo tudi lovskim trofejam na razstavi nekaj odstavkov.

Za ocenitev na razstavi so prišle v poštev vse tiste lovske trofeje, ki so bile uplenjene po 1. slovenski lovski razstavi v Mariboru leta 1972 oz. tiste, ki še niso bile ocenjene na nobeni mednarodni lovski razstavi, vključno na razstavi v Mariboru. Ta omejitev je veljala samo za trofeje iz lovišč SR Slovenije, ne pa za trofeje iz SR Hrvatske, Avstrije in Italije.

Trofeje je ocenjevala mednarodna komisija za ocenjevanje trofej ob sodelovanju strokovnih sodelavcev iz SR Slovenije, SR Hrvatske, Avstrije in Italije. Razstava je bila pod strokovnim pokroviteljstvom Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC), tako da imajo ocene trofej, objavljene v uradnem katalogu razstave, mednarodno veljavo. Medalje so bile podeljene po merilih, ki jih je sprejel Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) na zasedanju generalne skupščine v Rimu, maja 1980.

Katalog razstave »Narava — divjad — lovstvo, Ljubljana 80« je nadaljevanje kataloga 1. slovenske lovske razstave v Mariboru, ki je izšel kot knjiga v okviru Zlatorogove knjižnice pod imenom »Lovske trofeje na Slovenskem«. V tej knjigi so zbrane mednarodno veljavne ocene vseh trofej iz slovenskih lovišč od leta 1900 dalje.

Pregled trofej po kakovosti in deželah udeleženkah razstave je razviden iz razpredelnice I.

Podrobneje predstavljamo le najmočnejše trofeje vsake vrste iz slovenskih lovišč:

Lobanja volka, katerega je uplenil Maks Konečnik leta 1980 v goj. lovišču Medved, Kočevsko LGO (lovskogojitveno območje), je ocenjena s 40,40 točke.

Pregled trofej po kakovosti in deželah udeleženkah

Razpredelnica I

Udeleženke na razstavi	Medalje			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
SR Slovenija	196	446	764	1406
SR Hrvatska	40	27	23	90
Avstrija	27	20	14	61
Italija	3	10	6	19
Skupaj	266	503	807	1576

Kožuh volka, katerega je uplenil Rudi Kravanja leta 1976 v goj. lovišču Jelen, Notranjsko LGO, je ocenjen s 150,21 točke. Ta kožuh je prvak Slovenije, na svetovni vrednostni listi pa zavzema 4. mesto.

Lobanja medveda, katerega je uplenil Jože Mirtič leta 1978 v lovišču LD Banja loka, Kočevsko LGO, je ocenjena z 62,88 točke. Lobanja je prvak Slovenije.

Kožuh medveda, katerega je uplenil Jože Mirtič leta 1978 v lovišču LD Banja loka, Kočevsko LGO, je ocenjen s 532,86 točke. Ta kožuh je prvak Slovenije in Jugoslavije, na svetovni vrednostni lestvici pa zavzema 3. mesto.

Lobanja divje mačke, katero je uplenil Vinko Rajnovič leta

1979 v lovišču LD Mala gora, Kočevsko LGO, je ocenjena z 18,50 točke. Ta lobanja je prvak Slovenije.

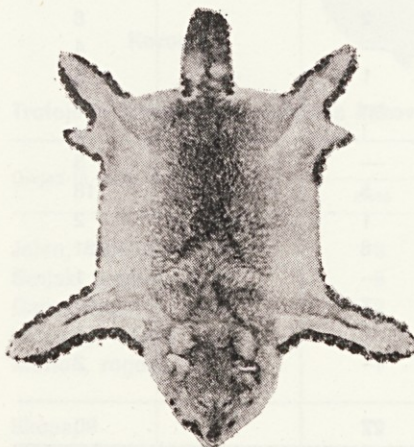
Kožuh divje mačke, katero je uplenil Andrej Marinc leta 1978 v goj. lovišču Žitna gora, Kočevsko LGO, je ocenjen z 62,33 točke. Kožuh je prvak Slovenije in Jugoslavije.

Lobanja risa, katerega je uplenil Jože Podbevšek leta 1979 v lovišču LD Prežihovo, Pohorsko LGO, je ocenjena s 27,60 točke. Lobanja je prvak Slovenije.

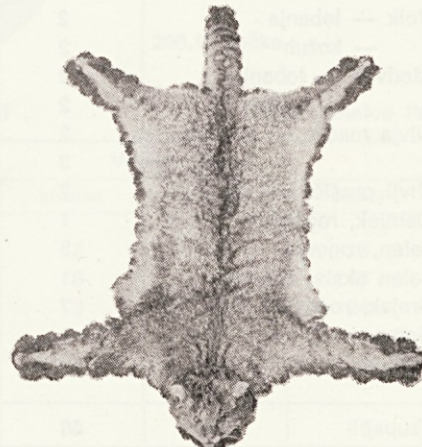
Kožuh risa, katerega je uplenil Jože Podbevšek leta 1979 v lovišču LD Prežihovo, Pohorsko LGO, je ocenjen s 153,16 točke. Kožuh je prvak Slovenije in Jugoslavije.

Čekani merjasca, katerega je uplenil Franc Benda leta 1979 v

Volk, 150,21 točke

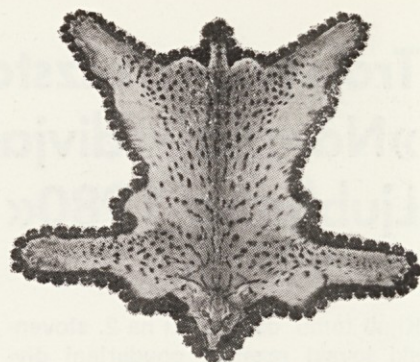
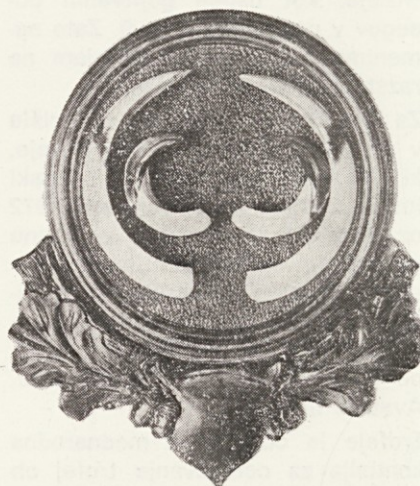
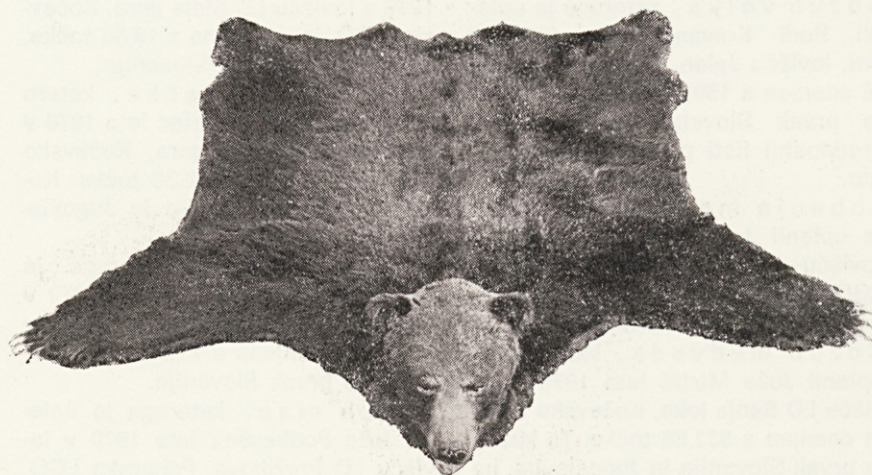

Divja mačka, 62,33 točke

Trofeje iz lovišč SR Slovenije po vrstah in kakovosti
Razpredelnica II

Divjad in vrsta trofeje	Medalje			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
Volk — lobanja	—	2	1	3
— kožuh	2	—	—	2
Medved — lobanja	4	1	—	5
— kožuh	28	6	13	47
Divja mačka — lobanja	4	1	1	6
— kožuh	5	3	1	9
Ris — lobanja	1	—	—	1
— kožuh	1	—	—	1
Divji prašič, čekani	39	56	30	125
Damjek, rogovje	2	—	3	5
Jelen, rogovje	4	54	188	246
Srnjak, rogovje	36	119	200	355
Gams, roglji	40	173	282	495
Kozorog, rogovji	10	1	—	11
Muflon, rogovji	20	30	45	95
Skupaj	196	446	764	1406

Ris, 153,16 točke

Divji prašič, 132,75 točke

Medved, 532,86 točke

**Srnjak,
167,67 točke**
Trofeje iz lovišč SR Hrvatske po vrstah in kakovosti
Razpredelnica III

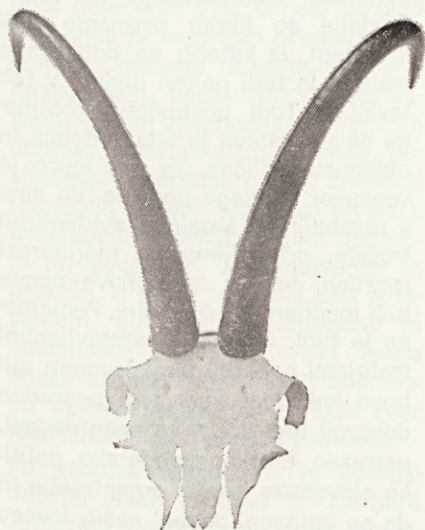
Divjad in vrsta trofeje	Medalje			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
Volk — lobanja	2	2	2	6
— kožuh	2	—	2	4
Medved — lobanja	2	1	—	3
— kožuh	2	—	—	2
Divja mačka — lobanja	2	1	1	4
— kožuh	3	—	—	3
Divji prašič, čekani	7	5	6	18
Damjek, rogovje	1	1	—	2
Jelen, rogovje	8	8	5	21
Jelen aksis, rogovje	1	—	—	1
Srnjak, rogovje	7	7	6	20
Gams, roglji	1	2	1	4
Muflon, rogovji	2	—	—	2
Skupaj	40	27	23	90

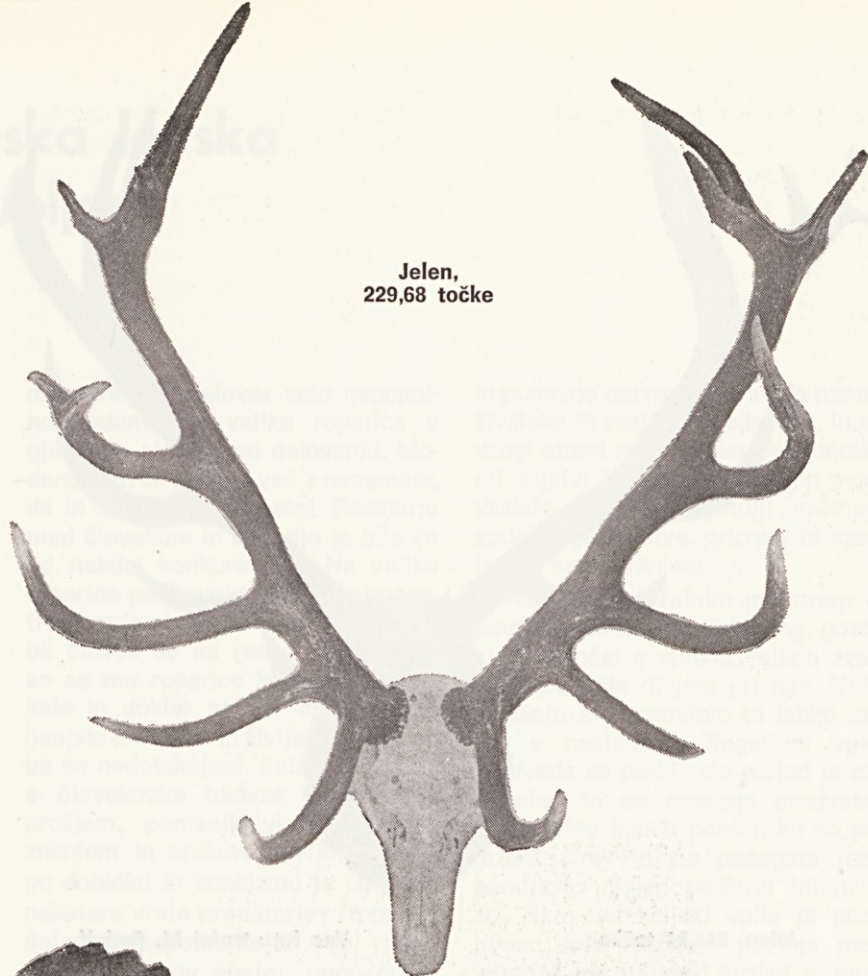
Damjek, 181,78 točke

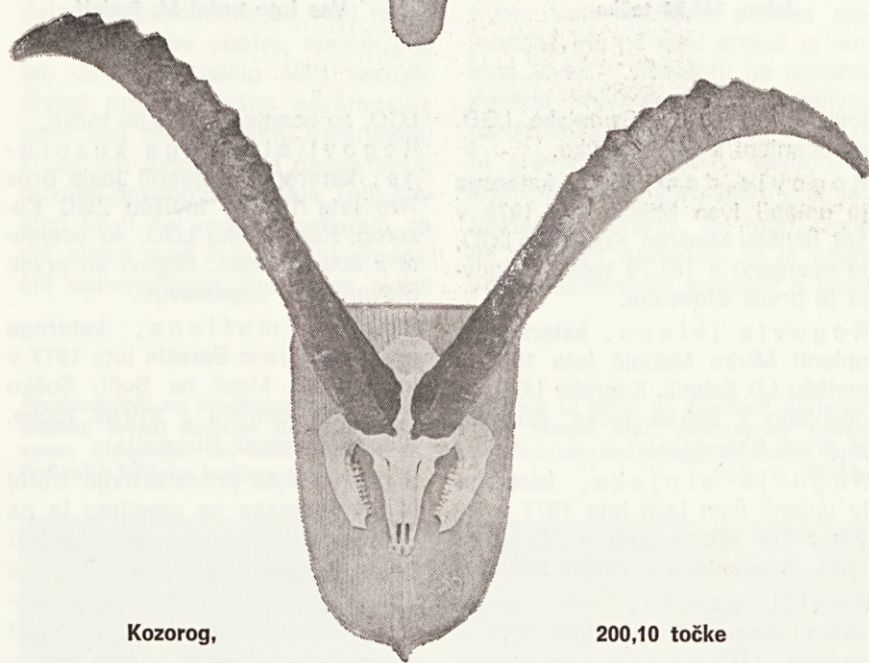
Muflon, 219,65 točke

Gams, 116,60 točke

Jelen,
229,68 točke

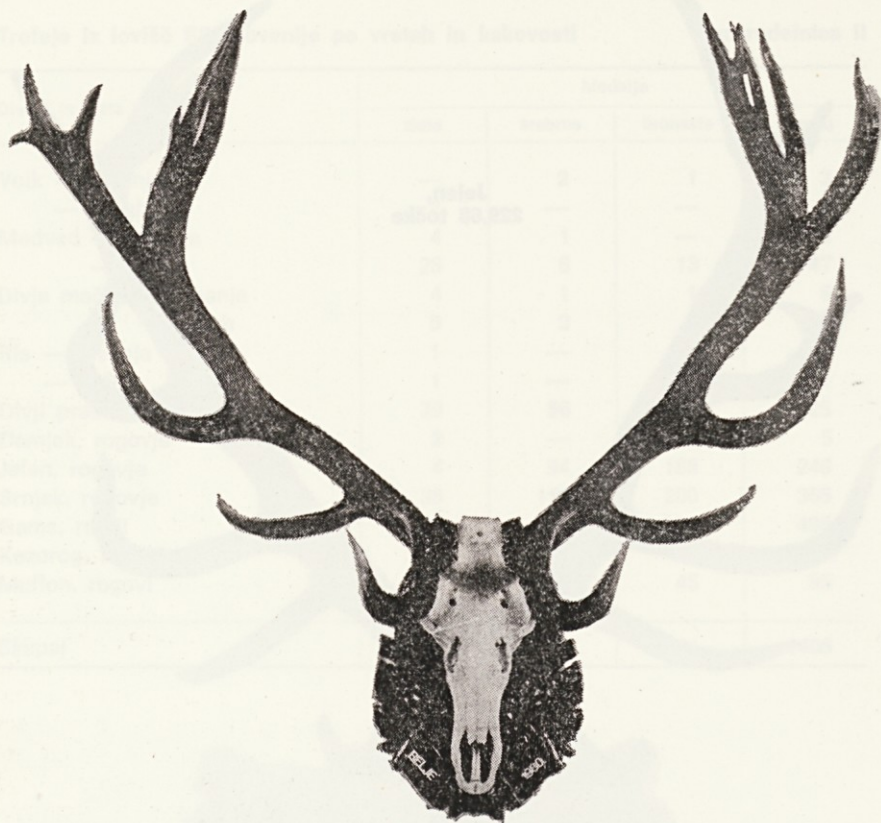
Kozorog,

200,10 točke

Trofeje iz Avstrije po vrstah in kakovosti

Razpredelnica IV

Divjad in vrsta trofeje	Medalje			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
Jelen, rogovje	8	2	6	16
Srnjak, rogovje	5	8	5	18
Gams, roglji	12	9	3	24
Kozorog, rogovi	1	—	—	1
Muflon, rogovi	1	1	—	2
Skupaj	27	20	14	61

Jelen, 245,84 točke

Vse foto trofeji M. Rudolf

lovišču LD Dreta, Savinjsko LGO, so ocenjeni s 132,75 točke.

Rogovje damjeka, katerega je uplenil Ivan Miklič leta 1979 v goj. lovišču Medved, Kočevsko LGO, je ocenjeno s 181,78 točke. Rogovje je prvak Slovenije.

Rogovje jelena, katerega je uplenil Mirko Mahnič leta 1978 v lovišču LD Žabnik, Koprsko LGO, je ocenjeno z 229,68 točke. Rogovje je prvak Slovenije.

Rogovje srnjaka, katerega je uplenil Ivan Lajh leta 1977 v lovišču LD »Boris Kidrič«, Dravsko LGO, je ocenjeno s 167,67 točke.

Roglji gamsa, katerega je uplenil Branko Komac leta 1979 v lovišču LD Čezsoča, Triglavsko

LGO, so ocenjeni s 116,60 točke.

Rogovi alpskega kozoroga, katerega je uplenil Josip Broz Tito leta 1975 v lovišču ZGD Kozorog, Karavanško LGO, so ocenjeni z 200,10 točke. Rogovi so prvak Slovenije in Jugoslavije.

Rogovi muflona, katerega je uplenil Franc Saražin leta 1977 v lovišču LD Most na Soči, Soško LGO, so ocenjeni z 219,65 točke. Rogovi so prvak Slovenije.

S podrobnejšo predstavitev trofeja iz SR Hrvatske se omejimo le na rogovje jelena, katerega je uplenil Stane Dolanc leta 1980 v lovišču LŠG Jelen — Belje. Rogovje je ocenjeno z 245,84 točke in je po moči drugo jugoslovansko jelenje rogov-

je, na svetovni vrednostni lestvici pa na 10. mestu.

Sicer so pa podatki o trofejah iz SR Hrvatske razvidni iz razpredelnice III.

Avstrija je razstavila trofeje s Koroške, Štajerske in Tirolske, torej iz lovišč lovskih organizacij, ki že veliko let sodelujejo s slovensko lovsko organizacijo na medpokrajinskih lovskih konferencah. Omembe vredni sta naslednji trofeji:

rogovje srnjaka, uplenjenega leta 1978 v lovišču Kaunertal na Tirolskem, ki je ocenjeno s 177,05 točke;

roglji gamsa, uplenjenega leta 1978 v lovišču Ammerwald na Tirolskem, ki so ocenjeni s 119,10 točke.

Ti trofeji sta bili med srnjaki in gamsi najmočnejši na razstavi!

Podrobnejši pregled razstavljenih trofej iz Avstrije po vrstah in kakovosti je razviden iz razpredelnice IV.

Regionalni svet italijanske zveze za Furlanijo-Julijsko krajino, ki je tudi sodelavec naše lovske organizacije na medpokrajinskih lovskih konferencah, je predstavil manjše število trofej svojih lovcev. Podrobnejši pregled trofej iz Italije po vrstah in kakovosti je razviden iz razpredelnice V.

Naše poročilo lahko zaključimo z ugotovitvijo, da 2. slovenska lovstva razstava z mednarodno udeležbo vsekakor sodi, tako po številu ocenjenih in razstavljenih trofej kakor tudi po njihovi kakovosti, med večje evropske manifestacije te vrste. Medalje so hkrati priznanje tudi loviščem, iz katerih so odlikovane trofeje, in tudi gojitvi divjadi v teh loviščih. Tudi postavitve trofejnega dela razstave je bila sodobna in oblikovno odlična. Za nas lovce je vsekakor velikega pomena, da smo v razstavinem katalogu evidentirali trofeje, pridobljene po mariborski razstavi, ter da so njihove ocene tudi mednarodno priznane. Pomembno je tudi, da smo z razstavljenimi trofejami pokazali širši javnosti njihovo kakovost in s tem posredno dokazali tudi kakovost naše divjadi, ustrezno lovskogospodarsko politiko slovenske lovske organizacije in da so gojitveni posegi naših lovcev v populacije divjadi pravilni.

Trofeje iz Furlanije-Juljske krajine po vrstah in kakovosti

Razpredelnica V

Divjad in vrsta trofeje	Medalje			
	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
Srnjak, rogovje	1	1	5	7
Gams, roglji	2	9	1	12
Skupaj	3	10	6	19

29. medpokrajinska lovška konferenca v Ljubljani

Polona Terčelj

V času, ko je bila v Ljubljani 2. slovenska lovška razstava, je bila v našem glavnem mestu tudi 29. medpokrajinska lovška konferenca.

Splošni temi na njej sta bili vloga zveri in ujed ter lovška problematika o mesojedih. Konference so se udeležili predstavniki Koroškega lovstva, Štajerskega lovstva, Tirolske lovske zveze in Deželne svete Lovske zveze Italije za Furlanijo-Juljsko krajino, Pokrajinske lovske zveze iz Bolzana in Pokrajinske lovske zveze iz Trenta. Slovensko delegacijo je vodil ing. Marko Bulc.

Delegate, ki so se zbrali v Ljubljani 24. oktobra, je med prvimi pozdravil podpredsednik Skupščine mesta Ljubljane Tone Klemen in jim priredil sprejem.

Naslednji dan je konferenca začela svoje delo s podpisom sporazuma o ustanovitvi delovne skupnosti lovske zvez jugovzhodnega alpskega prostora. Podpisnice sporazuma so v svojem statutu zapisale zlasti tele naloge: lov izvajati skladno z etičnimi načeli, ohranяти lov v skladu z varstvom narave in živalstva ter pospeševati gojitev takšne divjadi, ki je prilagojena življenjskim možnostim območja in zahtevam kmetijstva ter gozdarstva, pospeševati tesno sodelovanje med lovskimi zvezami, ustanavljati skupnosti za gojitev določenih vrst divjadi povsod tam, kjer je za divjad primerno, ne glede na državne, deželne ali pokrajinske meje, sodelovati pri oblikovanju lovske zakonodaje v matičnih državah, deželah ali pokrajinah, pospeševati napredek lovske znanosti (biologija divjadi, ekologija divjadi), izmenjavati mnenja na tem področju ter sodelovati z znanstveniki in praktiki, ki so se posvetili tem vprašanjem, obveščati mednarodne in nacionalne organizacije, ki imajo enake ali podobne cilje, o dejavnosti delovne skupnosti lovske zvez jugovzhodnega alpskega prostora.

Po podpisu sporazuma je koroški deželni lovski mojster dr. Gerhard Anderluh govoril o odnosu predator—plen. Med drugim je povedal,

da more človek-lovec zelo nepopolno nadomestiti velike roparice v njihovem ekološkem delovanju. Moderni človek ne lovi več z namenom, da bi si zagotovil obstoj. Razmerje med človekom in divjadjo je bilo že od nekdaj konkurenčno. Na velike roparice pa človekov odnos ni negativno vplival toliko časa, dokler je bil človek še na redko naseljen in so se mu roparice brez težav umikale in dokler so bili biotopi (življenjski prostori) in življenjske združbe še nedotaknjeni. Šele civilizacija s človekovim nadvse učinkovitim orožjem, pomanjkljivim biološkim znanjem in vraževernostjo, z željo po dobičku in snobizmu je iztrebila nekatere vrste predatorjev (roparic) delno ali popolnoma ali vsaj resno ogrozila njihov obstoj, opravičujoč se, da na ta način ščiti »svojo« divjad pred vsakršno nevarnostjo, torej tudi pred velikimi roparicami, ki se jim marsikje še danes brani priznati pravico do obstoja. Tudi številni lovci še vedno omahujejo na eni strani med željo, da bi preprečili osiromašenje živalskega sveta

in ponovno ustvarili kar se da pestre živalske in rastlinske združbe, in na drugi strani med lovskogospodarskimi dejstvi in zahtevami, ki jih mora vsakdo, ki se ni odtujil načelom sodobnega lovstva, priznati in sprejeti z razumevanjem.

Za koroškim deželnim mojstrom je povzel besedo Blaž Krže, ing. gozd., ki je poročal o vplivih velikih zveri na populacije divjadi pri nas. Naše izkušnje in ugotovitve bi lahko strnili v naslednje: Negativni vpliv medveda na parkljasto divjad je minimalen in se omejuje predvsem na mladiče kmalu potem, ko so poleženi. Volk in ris posegata med parkljasto divjad različno intenzivno. Njun selekcijski vpliv je pozitiven. Volk močnejše posega med jelenjad, ris pa med srnjad in muf-lone. Zveri v Sloveniji ne ogrožajo nobene prvobitne divjadi, vplivajo pa pozitivno na nevarnost, da se ne bi preveč razmnožile rastlinojede živali nekaterih vrst, zlasti jelenjad. Naslednji referat je imel zopet dr. Gerhard Anderluh, ki je udeleženec konference seznanil o izkuš-

Predsedujoči na medpokrajinski lovski konferenci: (z leve) dr. Gerhard Anderluh, deželni lovski mojster Koroške, Avstrija; ing. Marko Bulc, predstavnik Lovske zveze Slovenije; dr. Ernesto Avanzo, podpredsednik deželne lovske svete Furlanije-Juljske krajine, Italija
Foto F. Winkler

njah z risi na Koroškem. Rise so v Avstriji naselili leta 1977. V juliju navedenega leta so v lovišču Schwarzenberg blizu meje s Koroško spustili 3 samice in 6 samcev.* Po izpustitvi v prvi zimi risov na Koroškem skoraj ni bilo opaziti. Povsem drugačna pa je bila slika pozimi 1978/79. Po zanesljivih poročilih so risi v šestih mesecih na 5500 do 6000 ha velikem področju uplenili 44 parkljaste divjadi ter razgnali na vse vetrove kolonijo kakih 250 muflonov, ki so jo sredi šestdesetih let naselili nekaj kilometrov jugovzhodno od kraja izpustitve risov. Število od risov uplenjene divjadi se je pozimi 1979/80 še povečalo, in sicer na 187 živali. Poleg tega so opazili, da se je ris razširil tudi na nova področja. Reakcije lovcev in javnosti na rise so v Avstriji sila pester in segajo od najostrejšega odpora proti tem zverem do odločnega zagovarjanja te divjadi. V poprečju pa slej ko prej v Avstriji prevladujejo tisti, ki menijo, da ima tudi ris pravico do obstoja v naravi.

Sledil je zelo izčrpen prispevek dr. Fabia Perca o lovu in zaščiti ujed v Furlaniji-Juljski krajini in o načrtu za naselitev brkatega sera v vzhodnih Alpah, ki je pred časom tamkaj živel. Govornik je predvsem poudaril, da je za uresničitev tega načrta nujno potrebno tesno sodelovanje lovskih organizacij vseh treh sosednjih dežel, ki naj učinkovito zaščitijo ujede ter seznanjajo javnost o pomembnosti takega ravnanja. Dr. Perco je zaključil svoj referat z mislijo, da uspešna izvedba tega načrta ne bi pomenila le dosežka na ekološkem področju, marveč bi bila tudi konkreten primer sodelovanja med tremi deželami.

Tudi ing. Lojze Černe je govoril o ujedah in njihovem vplivu na malo divjad ter pri tem poudaril, da ujede nimajo pomembnega škodljivega vpliva na gospodarjenje z malo divjadjo v zanjo ugodnih naravnih življenjskih razmerah. Prav nasprotno. V takih razmerah ujede s pokončevanjem slabše razvityh, manj vitalnih, bolnih ali ranjenih živali skrbijo za naravno ravnovesje. V popolnoma spremenjenih, to je osiromašenih naravnih razmerah, v katerih mala

divjad nima ustreznega kritja, ter povsod tam, kjer jo bo v prihodnje treba gojiti v posebnih rezervatih ali zrejališčih, pa bo treba držati ujede bolj na kratko. Življenjske možnosti za malo divjad se nezadržno slabšajo, zato bo treba pri nadaljnjem gospodarjenju z malo divjadjo natančneje opredeliti, katera območja so zanjo pomembna, ter tam uravnati številčnost ujed tako, da ne bodo ogrožale male divjadi. Povsod drugod, zlasti še v strnjenih gozdnih predelih, kjer male divjadi ni, pa lahko uživajo prav vse ujede brez vsake škode popolno varstvo.

Zadnji referent je bil bivši štajerski deželni lovski mojster ing. Hans Kottulinsky, ki se je v svojem prispevku o ujedah, zvereh in mali divjadi zelo odločno zavzel za to, naj bi se lovci končno že otresli zastarele in škodljive miselnosti, ki divje živali deli na »koristne« in »škodljive«, in naj vsem živalskim vrstam priznajo pravico do obstoja ter v skladu s tem tudi ravnanje.

V živahni razpravi so delegati razjasnili vrsto zadev, izhajajočih iz posameznih referatov, ter podali nekaj mnenj in predlogov, ki so jih strnili v naslednjo resolucijo:

Delegacije lovskih zvez, ki so bile doslej povezane prek medpokrajinskih lovskih konferenc, so na zasedanju 25. oktobra 1980 v Ljubljani podpisale sporazum o ustanovitvi Delovne skupnosti lovskih organizacij jugovzhodnega alpskega prostora. Udeleženci konference so ob-

ravnavali probleme v zvezi s ponovno naselitvijo velikih zveri in s popolno zaščito ujed. Pri tem so zavzeli enotno stališče, da je velike zveri treba tako podvreči varčnemu in urejenemu lovu, da bo obstoj njihovih populacij zagotovljen. Vse ogrožene ujede so v državah, iz katerih so udeleženci konference, že popolnoma zaščitene in je razveseljivo, da se je število nekaterih ogroženih ujed povečalo. Nujno je potrebno: točno ugotoviti številčnost ogroženih ujed. Samo v primeru ogroženosti drugih vrst divjadi zaradi ujed in zveri je treba razmisliti o uravnavnih lovskih ukrepih.

Medpokrajinska konferenca je sprejela tudi predlog delegacije Štajerskega lovstva, naj se na meji med SR Slovenijo in avstrijsko Štajersko ustanovi medpokrajinska gojitvena skupnost za srnjad. In Lovska zveza Slovenije je ugodila želji predstavnikov iz Avstrije, naj jim v letu 1981 omogoči ogled življenjskega prostora risov v Sloveniji.

Ob koncu so delegati imenovali še komisijo v sestavi: ing. Marko Bulc, dr. Ernesto Avanzo in dr. Gerhard Anderluh. Komisija se bo sestala v januarju 1981 ter se dogovorila, kako bo delovala delovna skupnost ter določila tudi temo za naslednjo konferenco, ki bo na Južnem Tirolskem (Italija).

Delegati konference so si ogledali še razstavo »Narava — divjad — lovstvo, Ljubljana 80« in ocenili, da je nadvse skrbno pripravljena ter zato tudi uspešna.

* J. Čop v svojem članku »Naselitve risov v letih od 1970 do 1978« (Lovec, št. 9 — sept. 1979) navaja drugačno število. — Ur.

Šibreni naboji s smodnikoma Tara in Zlatibor

(Vprašanja — odgovori)

Ludvik Marič (L. M.) — Janez Hartman (J. H.)

Lovca S. V. je poslal uredništvu našega glasila tole vprašanje: »Med lovci vlada zmešnjava glede polnjenja nabojev kal. 12 in 16 z domačim smodnikom Zlatibor. Da je o tem velika nejasnost, dokazujejo razgovori med lovci. Marsikaj sliši človek na zborih pred lovom in po njem. Z odgovorom v LOVCU bi naredili dobro delo, saj bi prihranili kako cev in tudi kak prst. Po kakšni »formuli« naj se torej ravnamo pri polnjenju nabojev z Zlatiborom?«

Na navedeno vprašanje bi lahko kratko odgovorili, da pri pravilni uporabi ne bi smeli smodniku Zlatibor pripisovati krivde za razne nevarnosti ali celo za nesrečo.

Lovci po svetu uporabljajo predvsem tovarniško izdelane naboje. To zaradi zanesljive kakovosti in udobnosti, saj ročno polnjenje nabojev zahteva skrbno delo. Tovarniška cena tudi ni tako visoka, da bi se izplačalo doma »pacati« naboje, navadno celo iz manjvrednih sestavnih delov. Potrebna je pa tudi ustrezna priprava (za polnjenje) in natančno delo, drugače ni uspeha. Posebej naj poudarim, da morajo biti sestavni deli naboja med seboj »uskladeni«, na kar se največkrat pozablja: dolžina tulca mora ustrezati dolžini nabojišča, uporabiti je treba pravilno količino smodnika in ustrezno netilko, vsaj 15 mm debel in jedrat čep ter pravo količino šiber.

Menim, da je potrebno opozoriti na naslednje:

dolžina tulca mora ustrezati dolžini nabojišča (65 mm ali 70 mm);

brezdimni smodnik je za polnjenje

nabojev obvezno treba tehtati na desetinko grama natančno;

brezdimnega smodnika ne odmerjamo z merico, kar se žal še vedno dogaja;

za tesnenje je potreben ustrezen material;

količina (teža) šiber mora biti v pravilnem razmerju s kalibrom (kal. 12 — 32 g, kal. 16 — 27 g); nujno je treba uporabljati smodniku ustrezne netilke in naboje dobro zaročiti.

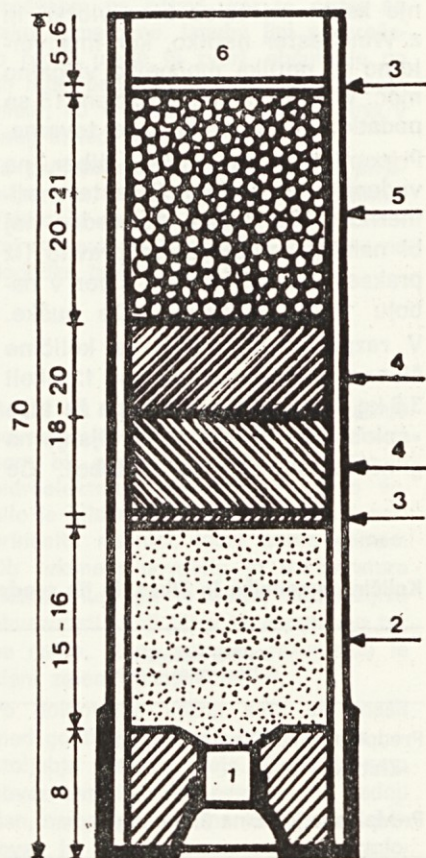
Iz navedenega sledi: Nikar ne uporabljajte slabih, starih tulcev, ki že prepuščajo pline, ki so razširjeni in jih zaradi razcefranega roba ni moč trdno zarobiti! Čep, ki ne gre tesno v tulec, ni uporaben. Če nimamo ustreznih čepov, uporabimo raje zmlet, rahlo namaščen zdrob plutovine. Na smodnik v tulcu najprej damo poklopec, nanj ustrezno debelino plutovinastega zdroba in na zdrob zopet poklopec. Del tulca, ki je namenjen smodniku, ima navadno vložek. Na vrhu vložka je rob, na katerega »sede« prvi poklopec, ker bi sicer smodnik nedopustno stlačili. Čepi, ki jih uporabljamo, ne smejo biti premastni, ker sicer namastijo smodnik. Nabojev ne hranimo v vlažnem in tudi ne v vročem prostoru, pač pa pri normalni sobni vlagi in temperaturi od 5 do 20°C.

Na vsaki škatli smodnika (članek se nanaša le na brezdimni smodnik) piše, koliko gramov smodnika in šiber naj bo v naboj določene dolžine tulca (65 ali 70 mm) in določene kalibra. Vse serije smodnika iste vrste pa nimajo povsem enakih lastnosti, zato ni nujno, da so na

vseh škatlah enakega smodnika enaka navodila oz. navedene enake količine. Tovarna namreč vsako serijo smodnika posebej preizkusi in ugotovitve upošteva pri navodilu oz. navedbi količin. Mešati razne smodnike je prepovedano, ker bi tako početje lahko imelo hude posledice.

S serijo št. 78139 je tovarna M. Blagojević — Lučani prešla na izdelavo brezdimnega smodnika TARA in hkrati prenehala z izdelavo smodnika ZLATIBOR. Novi nitrocelulozni brezdimni smodnik TARA ima večjo začetno hitrost (nad 300 m/sek) in pritisk 600 barov/cm² (pri kal. 12).

Prerez šibrenega naboja brez vložka:
1 — netilka, 2 — smodnik Tara, 3 — poklopec, 4 — polsteni čep, 5 — šibre, 6 — vrh tulca za zarobitev

Polnjenje nabojev s smodnikom TARA — po predpisu tovarne

	Tulec brez vložka, netilka Winchester			Tulec z vložkom, netilka Gevelot		
Kal. in dol.	12—70	16—70	20—70	12—70	16—70	20—70
Smodnik g	1,80—1,90	1,50—1,60	1,25—1,35	2,00—2,10	1,60—1,70	1,35—1,45
Šibre g	34—36	30—32	26—28	34—36	30—32	26—28

Smodnik TARA naj bi pripomogel k manjši izrabi orožja in prijetnejšemu streljanju, saj puška manj suva v rano. Gre torej za progresivno izgorevajoči smodnik, ki ne eksplodira tako naglo, ampak gori in vzdržuje pritisk vse dotlej, ko šibre zapuste cev. Podobno torej kakor pri smodniku za krogelne naboje. Seveda gre pri razvoju strele v notranjosti cevi (notranja balistika) za silno kratke čase in razlika znaša kvečjemu kako tisočinko sekunde. Tudi tuje tovarne izdelujejo vse več takih smodnikov, zaradi večjih hitrosti šiber in prijetnejšega streljanja.

Tovarna šibrenih nabojev TREPČA v Srbici že uporablja smodnik TARA in sicer v tulcih brez vložka in z netilko Winchester 209 ABC, z dvodelnim 18—20 mm debelim polsternim čepom ter s šibrami in kartonskim poklopcem, kakor je razvidno z objavljene nalepnice (na škatli smodnika TARA).

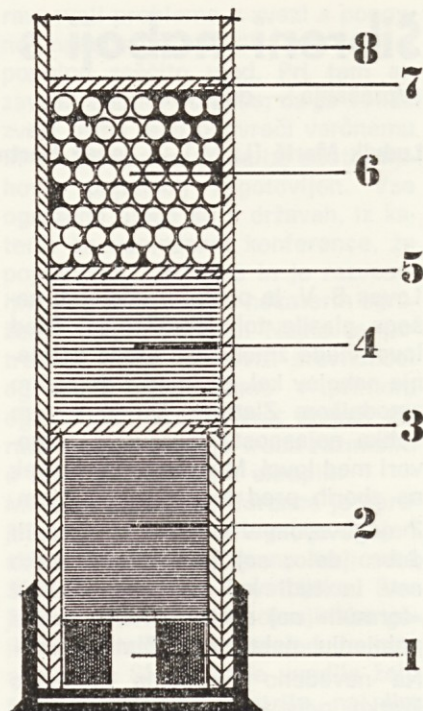
Smodnik TARA ustreza seveda tudi za izdelovanje nabojev s tulcem, ki ima vložek in Gevelot netilko ter polsten čep debeline 16 mm (podatki za tulec Krušik). Navedeno pride zlasti v poštev za polnjenje nabojev doma. Izdelava naboja s tulcem, ki ima vložek in netilko Gevelot, zahteva nekoliko močnejše polnjenje kakor pri tulcu brez vložka in z Winchester netilko, ker ima verjetno ta netilka močnejšo vžigalno moč. V razpredelnici na strani 15 so podatki, ki jih predpisuje tovarna. Pripominjam, da količina šiber, na vedena v razpredelnici, zahteva primerno težko puško. Še vedno naj bi namreč veljalo staro pravilo (iz prakse): da naj bo teža šiber v naboju 1/100 (stotinka) teže puške. V razpredelnici navedene količine šiber zahtevajo npr. pri kal. 12 okoli 3,5 kg težko puško. To je pa že teža »golobarke« (puška za streljanje na glinaste oz. umetne golobe). Če

imate za lov lažjo puško (in polnite sami naboje), vložite v vsak naboj raje nekaj gramov šiber manj, saj jih bo za uspešen zadetek še vedno dovolj in rama bo pri streljanju manj trpela. S težjo puško je sicer prijetneje streljati, a nositi jo je težje! Tovarna M. Blagojević kontrolira kakovost izdelkov (smodnika in nabojev) na svojem poligonu. Takim preizkušnjam obvezno prisostvuje tudi predstavnik Zavoda za žigovanje ročnega in strelnega orožja ter lovskega streliva iz Kragujevca (ZIŽ). Zato so (na škatlah navedeni) podatki o smodniku povsem verodostojni. Sam sem uporabljal smodnik ZLATIBOR in druge smodnike mnogo let in vseskozi je bilo s streljanjem vse v redu. Pač, nekoč sem imel zelo slabe uspehe s tujimi netilkami Gevelot. Obrnil sem se na tovarno netilk v tujini, ki mi je sporočila, da izdeluje šest vrst Gevelot netilk za različne smodnike z različno vžigalno močjo. Imel sem pač smolo, da sem dobil po meri sicer prave, po vžigalni moči za smodnik ZLATIBOR pa preslabe netilke, kar je povzročalo neučinkovite strele.

Dvomim, da bi tovarna dala v promet smodnik, ki bi bil — ob upoštevanju njenih navodil za polnjenje nabojev — nevaren. Če bi se pa to res pokazalo, bi ga tovarna morala takoj vzeti iz prometa.

Vedno bo veljalo, da je en drag naboj, s katerim imamo uspeh, cenejši, kakor dva poceni, a slaba naboja, s katerima nimamo uspeha. Velja pa preizkusiti naboje več vrst in ostati pri tistih, s katerimi imamo najboljše uspehe. Vsaka puška ne strelja enako dobro z naboji vseh vrst! Tudi puška (cevi) in naboji morajo biti »uskladeni«. Pa tudi strelec, saj vse skupaj nič ne pomaga, če je le-ta brez vaje in brez »talenta« za streljanje.

L. M.

Prerez šibrenega naboja z vložkom: 1 — netilka, 2 — smodnik Zlatibor, 3 — poklopec nad smodnikom, 4 — čep, 5 — poklopec nad čepom, 6 — šibre, 7 — poklopec nad šibrami, 8 — vrh tulca za zarobitev

Podobno vprašanje o polnjenju šibrenih nabojev s smodnikom »ZLATIBOR« je poslal uredništvu bralec J. M. Odgovor posreduje drug sodelavec našega glasila:

Ročno polnjenje nabojev je zelo zanimivo. Pri tem pa se je treba seveda strogo držati tovarniških in drugih strokovnih napotkov, predvsem glede varnosti.

Že zdrav razum nam pove, kaj lahko in česa ne smemo početi pri opravi lu z lahko vnetljivimi in eksplozivnimi snovmi. Za lovca na primer, ki bo med tehtanjem smodnika pridno vlekel svojo pipo, je pač bolje, da takoj pozabi na ročno polnjenje in si kupi tovarniške naboje...

Količina smodnika in šiber, ki jih predpisuje proizvajalec smodnika »Zlatibor« za posamezen šibreni naboj

Kaliber naboja in dolžina tulca v mm	12 65	12 70	16 65	16 70	20 65	20 70
Predpisana količina smodnika »Zlatibor« v g	1,90—1,95	1,95—2,00	1,60—1,65	1,65—1,70	1,30—1,35	1,35—1,40
Predpisana količina šiber v g	30—33	34—36	27—29	30—32	23—25	26—28

Glede splošnih varnostnih ukrepov le nekaj osnovnega, kar pa je sila važno, čeravno v praksi pri nas slabo uveljavljeno: vsakdo naj ima med ročnim polnjenjem streliva oči zaščitene z varnostnimi očali!

Za polnjenje lahko uporabimo nov ali pa že rabljen tulec, vendar tehnično neoporečen, kar ugotovimo z natančnim pregledom. Tulec naj ima v spodnjem notranjem delu, kjer je prostor za smodnik, vložek — ojačenje (glej skico na 16. strani). Ko se prepričamo, da je tulec v redu, ga opremimo z netilko. Proizvajalec smodnika »Zlatibor«, tovarna »Milan Blagojević« — Lučani, predpisuje netilko vrste Gevelot (Ževelo), kajti podatki v tabeli na strani 16 so prilagojeni taki netilki.

Po vstavitvi netilke vsujemo v tulec predpisano količino smodnika »Zlatibor« (glej tabelo). Pri tem si pomagamo z merico — majhno zajemalko, katere kapaciteta pa mora biti natančno prilagojena predpisani teži smodnika. To preverimo s kontrolnim tehtanjem na lekarniški ali drugi zelo natančni tehtnici. Z merico moramo zajeti vedno enako količino smodnika, pri čemer si lahko pomagalo npr. z otesanjem. Uporabo merice mora vsak, ki sam polni naboje, zelo dobro obvladati. V nasprotnem primeru je bolje, da namesto ročne merice vseskozi uporabljamo precizno tehtnico, kar gre seveda nekoliko počasneje. Če smodnik natančno odmerimo, sega v pravilno izbranem tulcu ravno do roba vložka — ojačenega dela.

Kartonski poklopec, s katerim pokrijemo vloženi smodnik, naj ne bo debelejši kakor 1,25 mm. Pokrovček mora lepo leči na zgornji rob vložka. Proizvajalec smodnika »Zlatibor« predpisuje, da naj bo pokrovček nad smodnikom z ene strani premazan z bitumnom.

Sledi vstavev čepa ustreznih dimenzij; za 65 mm dolge tulce naj bo čep debel 11 mm, za 70 mm tulce pa 16 mm. Pomembno je, da je čep elastičen, saj so zgneteni in trdi čepi lahko vzrok nevarno visokih pritiskov, kar utegne imeti za posledico poškodbo orožja in strelca.

Na čep pride drugi kartonski poklopec, za njim pa kalibru in dolžini tulca ustrezna količina šiber (glej tabelo). Na šibre položimo še tretji kartonski poklopec, nato pa 5 do 6-milimetrski rob tulca krožno zarobimo. Na koncu s tresenjem

preverimo, če so šibre dovolj trdno vpete.

Ti napotki se nanašajo, kar je razvidno iz besedila, na izdelavo »klasičnih«, že kar nekoliko zastarelih šibrenih nabojev (običajni čep, krožno robljenje itd.). Vsekakor je smodnik »Zlatibor« uporaben tudi za polnjenje nabojev sodobnejše konstrukcije

(člašasti plastični čep, zvezdasto robljenje brez poklopca itd.), vendar uradnih tovrstnih napotkov nisem uspel dobiti. Notranja balistika je pa preobčutljivo področje, da bi dajal kakršnekoli stvarne napotke, ki ne bi bili potrjeni v balistični preskuševalnici.

J. H.

Gamsi v kanjonu Drine

Miloš Medved

I.

V SR Srbiji so štirje predeli, kjer žive gamsi. Z naselitvijo sta zaživel gamsji koloniji v Djerdapski soteski in v Dubočici, avtohtoni nahajališči pa sta v Prokletijah in na Tari oziroma v kanjonu Drine pod Taro. Prav nahajališče v kanjonu Drine pa je nekaj posebnega in se bistveno razlikuje od drugih naših gamsjih nahajališč.

Domovanje gamsov v tem kanjonu omejuje z ene strani Drina oziroma del njenega 52 km dolgega umetnega jezera, ki se razprostira od jezua hidroelektrarne Perućac pri Bajini Bašti vse do Višegrada, na drugi strani pa približno 1000 metrov visoko gorovje oziroma kraška planota Tara z najvišjim vrhom Zborište (1544 m), ki se proti zahodu ob Drini nadaljuje v gorovju Zvezda z najvišjim vrhom Stolac (1673 m). Tara in Zvezda se prepadno spuščata v korito Drine, ki je na nadmorski višini 290 metrov, s planinami na nasprotni strani Drine (Sušica — 1243 m) pa tvori kanjon, ki je divji, nedotaknjen in poln življenja, kratka, enkratna. Višinska razlika na tarini strani (1000 m — 290 m) zgovorno priča, kako globoko je Drina vklenjena v divji svet teh planin.

Nekdaj so te lepote lahko občudovali le drzni splavarji, ki so splavljali les po Drini do Save, in njihovi redki sopotniki. Zaradi jezua ukročena Drina, brez brzic in zavrtnih tolmunov, sedaj omogoča dostop k tem lepotam tudi veliko manj drznim radovednežem, seveda le s plovilom, saj je ob vodi po kopnem dostop v kanjon še vedno nemogoč. In najbrž je tako tudi prav.

Prepadne strmine, redko poraščene z zakrnelimi listavci in posameznimi okleščenimi omorikami, padajo skorajda navpično v razlito in globoko reko.

V tem razdrapanem, divjem lepem in težko dostopnem svetu živi močna gamsja kolonija, katere številčnost ocenjujejo na približno 600 živali. Gamsi žive le do zgornjega roba kanjona, na

planoto Taro pa zaide le poredko kak samotar. Na planoti Tari ni sledu o divjini, ki smo ji priča le nekaj deset metrov niže. Bogati pašniki (ne glede na kraško podlago!), košenice in strnjevi gozdovi omorike in drugih iglavcev, ki prehajajo v pravi pragozd, ter za sedaj skorajda popolna nedotaknjenost, nudijo idealna stanišča srnjadi, medvedom in divjim prašičem. In v prav takšni razporeditvi divjadi po višini njihovih stanišč je posebnost Tare in Zvezde.

Obratno kakor v Alpah, na Velebitu, Dinari, Biokovem, Prenju, Čvršnjici in Prokletijah, kjer gams živi v »drugem nadstropju narave«, je gams v kanjonu Drine zavzel »pritličje s prvim nadstropjem«.

Gamsi so na opisanem področju čvrsti, predvsem pa zdravi, kar je sedaj še kako pomembno. Izgube jim povzročajo redke ujede in zveri, občutneje pa jih redči padajoče kamenje zgodaj spomladi, ko v skalovju, ki je okovano v sneg in led, popušča zmrzal.

Ta prelepi svet sem obiskal s prijateljem in sinom pred dvema letoma. Vabilo, ki sem ga zopet prejel pred nekaj meseci, pa je osvežilo spomine na dogodke izpred dveh let.

II.

Rogljji na steni me vračajo v zadnje novembrske dni leta 1978. S sodelavci sem bil povabljen v Bajino Bašto v hidroelektrarno Perućac. Posebno vabilo je bilo namenjeno Rudiju in meni: prinesita risanici, lovili bomo gamse. Ob takšnem povabilu je temperatura zrasla, Rudi pa je dotlej neodločljive obveznosti rešil hitro in enostavno ter na način, ki ga povsem razumemo le člani zelene bratovščine.

Po dolgotrajni vožnji smo se znašli med gostitelji, katerih pozornost in gostoljubje nimata meja. Opravili smo obveznosti in pred nami je bil zadnji dan, namenjen lovu na »divjojarca«. Milovan in Rade sta nama zvečer razlo-

V snežnem metežu

Foto O. Dolenc, Diana

žila načrt lova, ob klekovači pa se je lovsko razpredanje potegnilo globoko v noč. Zjutraj nas je zbudil dež, pomešan s snegom. V pristanišču nad jezom je bila pripravljena udobna motorna barka, krepko založena z domačimi specialitetami in pijačami. Z mešanimi občutki, ki jih je povzročalo slabo vreme, smo Milovan, Rade, Rudi, Grega, čolnar in jaz krenili proti kanjonu Drine pod Taro in Zvezdo.

Drina je bila umazano rjava, polna naplavljenih debel, ki so neprijetno udarjala ob barko. Po uri vožnje se je dolina začela ožiti. Še en rečni zavoj in zapluli smo v pravi kanjon. Višina sten in divjina sta nas prevzeli. Milovan je napovedal, da prihajamo v domovanje gamsov. Pripravili smo daljnoglede. Še malo in že smo jih zagledali, vendar v stenah nasprotne obale. Počasi smo se bližali močnemu tropu. Zvedavo nas ogledujejo, ne da bi se premaknili. Nemo in napeto opazovanje je prekinil Milovan. Povedal je, da »bosanci«, tako je imenoval gamse na tej strani Drine, ki jih goje in love lovci iz SR Bosne in Hercegovine, vedo, da so pred nami varni, saj ne prihajamo s prave strani. Z Rudijem sva se čudila gamsji inteli-

genci, rekla pa nisva nič. Čolnar je obrnil barko pod tarine stene in prvo vzburjenje je bilo za nami.

Nekaj minut kasneje nas je zajelo novo vznemirjenje. Na pravi strani, visoko v steni, smo med dežjem in snegom zagledali močnega kozla. Nepremično je stal in bolščal v reko in barko. Počasi se mu približujemo. Obnaša se enako kakor poprej »bosanci«. Naša sicer oddaljena prisotnost ga očitno ne vznemirja, Milovanova teorija pa najbrž velja tudi za kozle na tej strani Drine. Milovan je zapovedal napolniti puško. Že prej pa smo se dogovorili, da z barke ne bomo streljali, zato smo počasi zapluli s tokom nazaj in ob majhni kotanji na obali pristali.

Poženem se na obalo, barka pa se je vrnila proti sredini reke, od koder me bodo s kretnjami usmerjali h kozlu, ki ga s kopnega ne vidim. Napredujem počasi. Skala je pretežno pokrita s travo, ki je zasnežena. Svet je izpostavljen in po dvajsetih minutah vzpona se ne počutim nič kaj prijetno. Še nekaj korakov ob slabih oprimkih in že ga zagledam. Zamaknjen je v barko globoko pod seboj. Ni me še začutil, oddaljen je približno 130 metrov.

Mrzlično iščem naslon, na ozki polici najdem večji kamen, podstavim klobuk in že ga imam v steklu strmo nad seboj. Zajamem sapo, pa v trenutku ne vidim ničesar več. Cunjasti sneg je opravil svoje. Robec ni bil v običajnem žepu in v precejšnjem nemiru je minila cela večnost, da sem kozla spet zagledal skozi steklo. Postaja nemiren, začčenja cepetati in slišim njegov pisk. Še malo, pa bo odskočil! Z mokrimi rokami stiskam vlažno kopito, pomerim in sprožim.

Po strelu je kozel odvihral po policah in mi izginil izpred oči. Očitno sem zgrešil. Počasi se spustim k reki. Da sem zgrešil, je kasneje potrdil Milovan, ki se je po drugi strani povzpел na nastrel, pred tem pa je bežečega kozla spremljal z daljnogledom prav do vrha kanjona. Film pričakovanja in veselja se je pretrgal, dan je postal še bolj neprijazen, sneg in dež sta padala še bolj neusmiljeno.

Zopet sem v barki med tovariši. Po sredini reke napredujemo proti Zvezdi. Začela se je predstava. Na policah, na robah, visoko, blizu in daleč — gamsi, veliko gamsov. Slaba volja se razblini, upanje, s pritajenim strahom

pred novo polomijo, se vrne. Ob hudo-urniškem izlivu pristanemo in se po edinem pristopu proti vrhu Zvezde odpravimo za gamsi. Čez čas Rudi in Rade zavijeta po svoje, z Milovanom pa kreneva strmo navzgor. Milovanov korak je po polurni hoji vedno bolj previden. Še nekaj korakov in ustaviva se na majhnem pomolu. Z daljnogledoma pregledujeva strmine levo in desno. Gamsi so se vdrlji v zemljo.

Milovan potihem preklinja vreme, se skloni po kamen in ga zažene v globino. Zdelo se mi je, da bo padel naravnost v Drino. S krenjo mi dopove, naj se pripravim. Trenutek zatem zagledava kozla, ki se poganja proti vrhu. Oddaljen je bil približno 150 metrov, ko sem zopet — zgrešil. Izginil je za robom, v meni pa se je vse podrlo. Milovan je skomignil z rameni in mi ravnodušno pokazal prehod, kjer se bo pobegli kozel zopet pokazal. Oddaljenost do tega mesta pa je bila najbrž dvakrat večja od tiste, na katero sem pravkar streljal. Odločil sem se, da ne bom streljal, saj je sramote že dovolj. V tistem pa se je na prehodu, kakor je napovedal Milovan, res pojavil kozel, se ustavil in se začel razgledovati. Ne vem, kdaj sem dvignil puško, razlegel se je pok in kozla je odtrgalo od stene. Strmoglavil je s police in v prostem padu padal celo večnost. Zamolklo je udaril v ozko melišče, od koder ga je potegnili čez previs. »Dober je, našla ga bova pod previsom,« sem kot odmev od daleč slišal Milovanove besede. Napetost je popustila, Milovanov pogled pa je bil povsem drugačen kot prej. Počenila sva v sneg, požirek klekovače, nekaj dimov, nato pa proti kozlu.

Več kakor pol ure sva se, tipajoč za slabimi oprimki in stopinjami, prebijala po strah vzbujajoči strmini do previsa. Pričakovanje, da bova ugledala kozla, je ugasnilo. Kotanja pod previsom je bila do vrha napolnjena z zasneženim gručem, po katerem je kozla odneslo na-

prej. Okrvavljena drča na snegu je izginjala v globino, ki ni imela dna. »Mogoče je zdrknil naravnost v Drino,« je menil Milovan, »če se ni zagostil pod zadnjim previsom.« Ne, tudi tam ga nisva našla. Slabotno upanje, da bova gamsa dobila, je ugasnilo popolnoma.

Vrnitev od previsa je bila še težja kakor dostop. Izgubljeni kozel je vplival na vsak korak. Lovska smola se je zgostila in se tako zelo oprijela nog in rok, da sem jih komaj premikal. Premagala sva zadnjih nekaj metrov in se zatekla pod okleščeno omoriko. Grenak okus sva poskusila pregnati z malico, a nama ni teknila. Pripravila sva se na vrnitev. Strel iz smeri, kamor sta odšla Rudi in Rade, pa nama je vsaj malo povrnil razpoloženje. Prepričan sem bil, da je Rudi uplenil gamsa. Ponoven strel iz iste smeri! Streslo me je, Milovan pa je zamrmral v brado: »Pa šta je danas sa tim Slovencima?« Odgovora na to vprašanje tudi jaz nisem našel.

Molče sva si oprtala nahrbtnika in puški ter začela sestopati vsak s svojimi mislimi. Po nekaj korakih sem na roki začutil železen prijem, ki me je potisnil k tlom. Milovan je siknil: »Divojarac!«

Presenečen sem ga zagledal nad seboj, toda daleč. Brezskrbno je preskočil s police na polico, se malo obotavljal, pa zopet preskočil. Počasi se je približeval, tako da sem kmalu razločil ozko nastavljene, toda močne roglje, ki so se mu vzporedno, ne da bi bili vsaj malo razkrceni, dvigali nad uhlja. »Streljaj, saj ti je sedaj ostal le ta siromak!« je šepnil Milovan. Počilo je, kozla je zavrtelo, sesedel se je, a se je onemoglo poskusil potegniti za greben.

Drugi strel ga je umiril in prikotilil se nama je pred noge. Vzdihi olajšanja, zadnji grižljaj, s krvjo orošena vejica in pred menoj je bil gams, prvi v življenju. Nisem se ga mogel nagledati. Čez čas je Milovan obzirno začel pri-ganjati k sestopu. V koritu sem zagledal

Rudija, ki je tovoril svojega kozla. Izmenjala sva si čestitki k lovskemu blagru. Nato je Rudi precedil skozi zobe: »Brakada!« Da, res je bilo toliko pokanja kakor na brakadi!

Na barki smo se okrepčali, Grega pa mi je na uho povedal, da je moj kozel lepši od Rudijevega.

Pravega veselja pa kljub lepemu plenu ni bilo. Izgubljeni kozel je vse bolj silil v ospredje, še posebno, ker se nama je z Rudijem zdelo, da se le nismo do konca prepričali, če je res izgubljen. Zorela je odločitev, da ga poskusiva najti. Lovca sta naju odvrčala, češ da zaradi enega samega kozla vendarle ne bova nosila glav naprodaj. Ogledovala sva si steno, lovca pa sta nama pokazala prehod, po katerem bi se mogoče le dalo približati kozlu. Brez vse navlake sva se pognala v strmino in v eni uri sva bila tam, kjer sva z Milovanom nehala. Previdno in počasi sva se spuščala navzdol, vedno bolj pa sva pogrešala vrv. Oprimki na skali so bili redki, uporabnejši so bili štrclji redkih bukovih mladik, ki jih je posekalo kamenje in snežni plazovi. Nad previsom, pod katerim naj bi bil kozel, se je ustavilo. Nikjer varnega stojišča niti prijema.

Stena naju slabo opremljena ni pustila naprej. Kakršnokoli nadaljevanje navzdol bi bilo preveliko tveganje. Preostala nama je le vrnitev z občutkom, da sva storila svojo lovsko dolžnost.

Po treh urah sva bila zopet na barki, izčrpana, predvsem pa žejna. Zaloga piva je v hipu pošla. Motor je zabrnal proti Peručcu. Pogled na steno, kjer sva iskala kozla, naju je streznil in še enkrat preplaval s strahom.

Iz tople kabine sva dremavo gledala na najina gamsa, ki sta ležala na krovu. Postajala sta vse lepša in roglji so jima vidno rasli. Najbrž bi prerasli celo orjaške roglje Sonnbichlerjeve koze, če naju ne bi Milovan stresel in rekel: »Probudite se, stigli smo!«

Je kateri za odstrel?

Foto O. Dolenc, Diana

Lov na Finskem

Ake Jensen, predsedujoči Osrednje finske lovske organizacije in titularni član CIC — prevedla Polona Terčelj

Finska — dežela tisočerih jezer — ne sodi med dežele, ki so posebno bogate z divjadjo. Skopa severna narava nudi zadovoljive življenjske možnosti le maloštevilnim vrstam živali. Tudi številčnost divjadi je na Finskem znatno manjša kakor, na primer, v srednji Evropi. Za malo divjad je značilno precejšnje nihanje številčnosti čez leto. Še posebno kritične so dolge, snežene zime. Najpomembnejše vrste divjadi so divji petelin, ruševac, gozdni jereb, snežni jereb, razne vrste rac, snežni in poljski zajec, los, belorepi jelen, lisica, jazbec, mink, bober, pižmovka in kuni. Na Finskem gnezdi pisana množica vodne perjadi. Ker se večina ptic teh vrst že tja do konca septembra odseli v zimovališča na jugu, je njihovo število pozimi v primerjavi s številom v času gnezdenja zelo majhno. Na Finskem uplenijo letno približno 400 000 rac, 100 000 do 200 000 drugih vodnih ptic in skupaj približno 3000 do 4000 divjih gosi. Lov na velike zveri (medved, volk, rosomah in ris) je na Finskem zdaj močno omejen, saj so te živali postale že zelo redke.

Velike zveri so po vsej državi vse leto zaščitene. Lovijo jih le še v predelih na severu dežele, kjer goje severne jelene. Lov na losa je najdonosnejši; jeseni leta 1979 so na Finskem uplenili približno 50 000 losov in okoli 10 000 virginjskih ali belorepih jelenov, ki niso finska avtohtona, pač pa novonaseljena divjad, razširjena zlasti v jugovzhodnem delu dežele.

Lovna pravica je na Finskem vezana na zemljiško posest. V nasprotju z državnimi in občinskimi posestvi ter posestvi, ki so last raznih podjetij, so zasebne posesti zvečine prav majhne (5 do 200 ha). Zaradi majhne številčnosti divjadi in zaradi najbolj razširjenih načinov lova je bilo potrebno ustanoviti lovška združenja, ki najemajo lovišča za svoje člane. Lovišča v južni in srednji Finski so skoraj izključno v rokah takih združenj, ki so jih v nekaj desetletjih drugega za drugim osnovali lovci sami. Lovišča združenj merijo praviloma od 2000 do 10 000 ha. Ta razvoj je okrepil stike med lovci in zagotovil osnovo za organi-

zirano gojitev divjadi, omogočil pa je tudi skupinsko izvajanje lova (na primer na losa) in udeležbo lovcev iz tujine.

Tujci store najboljše, če se že vnaprej pozanimajo, kje in kako lahko pridejo do lovnega dovoljenja. S pomočjo prijateljev ali poslovnih partnerjev na Finskem gre to najlažje.

Kdor pa nima ne enih ne drugih, se lahko obrne na Državno gozdno upravo v Helsinkih, kjer izve vse o loviščih, v katerih smejo loviti tuji državljani. Informacije o lovni dobi in posebnih določilih, po katerih se je treba ravnati pri lovu, pa je mogoče dobiti pri Osrednji lovski organizaciji, ki je prav tako v Helsinkih. Pristojbine za lovno dovoljenje so od 10 do 100 finskih mark (1 finska marka = 7,67 din).

V lovne dovoljenja je običajno zapisano, koliko kosov divjadi sme imetnik dovoljenja upleniti. Za odstrel losa ali jelena mora lovec običajno plačati določeno odškodnino imetniku lovne pravice. Tudi za spremljevalce, ki so za tujce obvezni, za lovske pse in prenočevanje v lovskih kočah je treba plačati določene pristojbine.

Za dovoljenje za odstrel losa je treba zaprositi pri pristojni oblasti že spomladi, čeravno se lov na lose začne šele oktobra. Pristojbina za odstrel odraslega losa je 500, za odstrel teleta pa 155 finskih mark (vse v članku navedene cene veljavne v letu 1980). Tujemu lovcu mora odstrel losa odstopiti njegov finski gostitelj. Ista določila veljajo tudi za lov na belorepega jelena.

Tujec, ki želi na lovu na Finskem uporabljati svoje orožje in naboje, potrebuje v ta namen uvozno dovoljenje, ki mu ga izda policijski urad v kraju, kjer prestopi finsko mejo. Za uvozno dovoljenje pa je mogoče zaprositi tudi vnaprej. Uvozno dovoljenje za puško, ki se šteje kot orožni list, velja dva meseca. Lovski gost pa si orožje lahko izposodi

Los z vejastim rogovjem

Foto V. J. Luhta, Finska

Med divjadjo malega lova na Finskem je pogost plen snežni zajec

Foto A. K.

tudi od svojega finskega gostitelja. Tudi v tem primeru mora pri krajevnih finski policiji zaprositi za kratko-ročni orožni list.

Uporaba pištol in podobnega orožja ter zračnih pušk je za lov prepovedana. S puškami kalibra .22 in .22 magnum je dovoljeno streljati samo veverice, barske snežne jerebe in tako imenovane škodljive ptice (vrane itd.). Šibrenice kalibra 20, 16 in 12 so zelo primerne za finske razmere. Finski lovci imajo najbolj v čislih kaliber 12. Posebna določila glede orožja veljajo pri lovu na lose in belorepe jelene.

Tujec, ki želi loviti na Finskem, mora zaprositi za lovsko izkaznico. V ta namen mora predložiti ustrezen dokument matične države ali kako drugo neoporečno potrdilo, da ima v svoji domovini pravico do izvajanja lova. Če se ne more izkazati s primernim potrdilom, mora opraviti lovski izpit na Finskem. Lovska izkaznica, ki stane 50 finskih mark, velja eno lovsko leto, ki traja od 1. avgusta do 31. julija.

Dovoljena je uporaba strelnih daljnogledov vseh vrst. Orožje med prevozom z motornimi vozili ne sme biti nabito. Uporaba umetne raz-

svetljave ni dovoljena; izjema je le lov na lisico in jazbeca v rovih. Žive vabnike je dovoljeno uporabljati le pri lovu na vodno perjad, golobe in tako imenovane škodljive ptice.

Pri lovu na losa in belorepega jelena veljajo za tuje enaka določila kot za domače lovce. Omeniti velja, da morajo lovci pri lovu na to divjad nositi živo rdečo ali oranžno čepico in brezrokavnik ali plašč žive barve. Kdor želi loviti losa ali belorepega jelena, je tudi dolžan opraviti preskus strelskih sposobnosti. Oproščeni pa so ga tisti lovci iz ZR Nemčije, Nem. demokr. republike, Avstrije, Švice, Španije, Poljske, Romunije, Češkoslovaške, Sovjetske zveze, Švedske in Norveške, ki so ustrezen preskus uspešno opravili doma.

V lovski določila so vključene omejitve, katerih namen je ohraniti primerne staleže divjadi in zagotoviti splošno varnost. Vse omejitve veljajo tudi za tuje državljane.

Lovne dobe na divjad posameznih vrst so že nekaj let domala nespremenjene. Neugodne vremenske razmere, npr. ostre zime in slabo vreme v času razmnoževanja, lahko naglo in močno zmanjšajo številčnost divjadi. Zato pristojne lovske

oblasti vsako leto sproti preverjajo in določajo lovne dobe na divjad posameznih vrst. Osnovno vodilo pri tem je, da je določeno divjad dovoljeno loviti samo v določenem času, ki pa je lahko od pokrajine do pokrajine precej različen.

LOVNE DOBE NA FINSKEM

v lovskem letu 1980/81

(od 1. 8. 1980 do 31. 7. 1981)

Los od 15. 10. do 15. 12. (srednja in južna Finska), od 1. 10. do 30. 11. (severna Finska)
Virginjski ali belorepi jelen od 15. 10. do 31. 12.
Snežni zajec in poljski zajec od 1. 9. do 28. 2.

Pižmovka od 1. 1. do 15. 6.

Kuni od 1. 9. do 31. 3.

Hermelin od 1. 1. do 28. 2.

Divje race od 20. 8. do 30. 11.

Divje gosi od 20. 8. do 30. 11. (severna in vzhodna Finska), od 1. 9. do 30. 11. (južna in zahodna Finska)

Veliki kljunač od 1. 9. do 15. 10.

Kozica od 20. 8. do 30. 11.

Divji golobi od 10. 8. do 15. 10.

Divji petelin, ruševac in gozdni jereb od 1. 9. do 15. 10. (srednja in južna Finska), od 10. 9. do 15. 10. (severna Finska)

Barski snežni jereb in belka od 1. 9. do 15. 10. (vzhodna in srednja Finska), od 10. 9. do 15. 10. (severna Finska)

Jerebica od 1. 10. do 15. 10.

Lisica, jazbec, kunji pes in mink vse leto po vsej Finski

Lov pred dnevom republike

Dobri in prijateljski odnosi med sosedi pomenijo veliko, če ne največ. Tega se LD Brezovica dobro zaveda, zato sodeluje s sosedi in svoje sodelovanje hoče okrepiti tudi v družbenopolitičnih organizacijah. To želi doseči med drugim s srečanji na lovu, vsaj enkrat letno. Dan republike se nam je zdel najprimernejši, zato smo priredili lov v nedeljo pred praznikom.

Sicer meglena, a suha nedelja, 23. 11. 1980. Odziv je bil presenetljivo dober, zastopane so bile vse sosednje LD: Vič, Dobrova, Horjul, Vrhnika, Rakitna, Brdo in Tomišelj, pa tudi ZLD Ljubljana, Lovska zveza Slovenije in Dolomitski gojitveni bazen. Odzvali so se tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, krajevne skupnosti, vojske in milice našega območja ter predsednik občine Vrhnika.

Ob 8. uri zjutraj smo že stali v zboru. Vse prisotne je pozdravil starešina LD dr. Staš Grapar in jim zaželel dober pogled. Lovovodja s pomočniki je odredil in obrazložil načrt lova in že so strelci odšli na stojišča, gonjači pa v pogon.

Bila sta dva pogona. Veselo je trobil lovski rog, še veselje so mu odgovarjali strelci po stojiščih. Ko je ura odbila dvanajsto, je lovski rog zatrobil konec lova. Zadovoljni lovci so prišli na zborna mesto k pozdravu lovini. V vrsti je ležalo 12 zajcev. Zbranim lovcem in gonjačem je spregovoril lovovodja, poudarjajoč namen tega lova. Zahvalil se je vsem za udeležbo in izrazil željo, da bi bilo sodelovanje in razumevanje v bodoče še boljše. Nakar je Johan, eden najstarejših članov LD, zatrobil — pozdrav in zahvalo uplenjeni divjadi za lovski blagor. V imenu gostov se je zahvalil za povabilo na lov predsednik KS Brezovica. Vsem prisotnim je tudi čestital k prazniku republike in zaželel še tesnejše sodelovanje

Tovariš Miha Marinko je 17. novembra 1980 sprejel delegacijo Lovske zveze Slovenije, ki so jo sestavljali Lojze Briški, Marko Bulc, Andrej Levičnik, Rado Pehaček in Blaž Krže. Delegacija je tovarišu Marinku čestitala k visokemu življenjskemu jubileju — 80-letnici, ki jo je praznoval 8. 9. 1980 (Lovec, št. 10/80), in mu izročila najvišje jugoslovansko lovsko odlikovanje — zlati red, s katerim ga je odlikovalo predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije. Ob tej priložnosti je stekel sproščen pogovor o jubilarovem dolgoletnem družbenopolitičnem pa tudi lovskem udejstvovanju. Na sliki: Lojze Briški in Miha Marinko med tem pogovorom.

Foto B. Krže

med lovci, KS in drugimi organizacijami.

V prazničnem vzdušju in ob prisotnosti gostov so v zboru proglasili svoj sta dva najstarejša člana Maksa Turka, ob njegovi 75-letnici, in Ivana Zdešarja, ob njegovi 70-letnici, za častna člana LD. Burno pozdravljena sta prejela iz rok starešine diplomi o častnem članstvu.

Po tej priložnostni slovesnosti je starešina povabil navzoče na »zadnji pogon«. Ob kotlu sta Janko in Ivan veselo delila srnjakov golaž. Nič manj uspešen ni bil Jesenko s točenjem »zajčje krvi«. Razvilo se je pristrčno tovariško vzdušje. Navzoči so začeli razpravljati tudi o marsikateri nalogi, ki jo bomo izvedli v korist lova in lovišč. Izmenjali smo izkušnje o gojitvi divjadi, pa tudi o tem, kaj storiti za še boljše medsebojne odnose in stike.

Splošna ugotovitev je bila, da je bil namen s tem lovom dosežen. V zboru »je stalo« 90 pušk, kar je pred dnevom republike dalo še poseben poudarek naši povezanosti in pripravljenosti. Trdno odločeni, da postanejo takšna srečanja trajna oblika naših stikov,

smo se prijateljsko razšli, obogateni z mnogimi spoznanji in dokazi tovarštva.

Albin Erklavec

Slovesnost ob razvrtju prapora LD Šmarje pri Kopru

Popoldne 4. okt. 1980 so krajanji Šmarij pri Kopru doživeli prijetno presenečenje. Kmalu po kosilu so vas »preplavili« lovci v svojih zelenih krojih. Medtem, ko so se na športnem igrišču merili domači nogometaši z ekipo iz Ferrare, so dvorano kulturnega doma napolnili krajanji šmarske in sosednjih krajevnih skupnosti, povabljeni gosti in člani LD Šmarje pri Kopru.

Lovski rog Rajka Picige je naznanil pričetek slovesnosti. Prisotne je pozdravil starešina LD Joakim Vatovec.

Zgodovinski okvir in pomembne mejnike v udejstvovanju LD Šmarje je orisal njen tajnik Marjan Kocjančič. LD Šmarje je bila ustanovljena v letu 1946. Ob ustanovitvi je štela 35 članov, sedaj jih ima že 94. Leta 1910 je bilo na tem

področju ustanovljeno Lovsko društvo Dekani. Delovalo je do leta 1926, ko ga je fašistični režim ukinil. Lova so bili tedaj deležni le fašisti in njihovi privrženci. Naši ljudje so jim bili le za privesek kot gonjači in nosači. Toda naši ljudje so imeli veliko veselje do lova, kako so pa lovili, je posebno vprašanje. Razumljivo je, da je bila v takih razmerah lovška etika zelo zapostavljena.

LD Šmarje upravlja lovišče, ki leži v glavnem na območju občine Koper in le manjši del na območju občine Piran. Celotna površina lovišča je 4545 ha. Lov izvaja smotrno po načrtih, ki so usklajeni tudi z drugimi porabniki tega prostora.

Lovci LD Šmarje se lahko pohvalijo z doseženimi uspehi. Te dokazujejo krmne njive za divjad, napajališča, solnice, preže in brezplačno delo pri gradnji sicer skromne lovske koče na Poljanah. Disciplinarnost in tovarštvo sta najpomembnejši kreposti šmarskih lovcev. Sicer pa uspešnost te LD dokazujejo tudi podeljena odlikovanja in priznanja njenim članom, ki so jih dobili na

tej slovesnosti: 17 lovcev je prejelo priznanje za požrtvovalno delo v LD, med njimi tudi ustanovitelja LD Šmarje — Avgust Štemberger in Anton Rojac; 13 članov je prejelo znak za lovske zasluge in 2 člana red za lovske zasluge III. stopnje (Joakim Vatovec in Viktor Pucer); gospodar LD Šmarje Milan Hrvatini je dobil za prizadevno delo pri gojitvi divjadi posebno priznanje ZLD Koper. Ob tej priložnosti je tudi 9 mladih lovcev prejelo spričevala o opravljenem lovskem izpitu.

Brezhibno izpeljano razvitje lovskega prapora, lep kulturni program, ki so ga izvedli Lovski pevski zbor Dekani, domači moški pevski zbor »France Bevk« in mladi kulturniki osnovne šole iz Šmarji, so nudili številnemu občinstvu užitek in zadovoljstvo. Tudi skrbno urejena razstava lovske trofeje, lovski srečolov in tovariško srečanje ob pripovedovanju lovske zgodbe so napolnili koš z dobro voljo. Pokroviteljica slovesnosti je bila Agraria-Koper.

A. Primožič

Delovna zmaga LD Bukovje pri Postojni

LD Bukovje pri Postojni so leta 1946 ustanovili: Alojz Zega, Jernej Kontelj, Slavko Kogej, Franc Čuk, Maks Šeber in Artur Knežavrek, ki ga je LD kot dolgoletnega starešino pred nedavnim imenovala za svojega častnega starešino.

Lovišče LD Bukovje meri skupaj 5875 ha. Z gozdovi je poraščeno okrog 3667 ha zemljišča. Lovišče obsega področje med cesto nad Planino pri Rakeku, Strmico, Studencem, Landolom in Šmihelom pod Nanosom in vrhovi Nanosa, Hrušice in Zagore.

Ob prevzemu lovišča je bila številčnost divjadi skromna, prevladovala je srnjad, na odprtih poljskih površinah pa je bil zadovoljiv stalež zajcev. S pravilnimi gojitenimi posegi nam je v preteklem obdobju uspelo številčnost divjadi, predvsem srnjadi, povečati na zadovoljivo višino.

V lovišču je sedaj tudi jelenjad in na pobočjih Nanosa tudi gamsi, divji prašiči in medved. Žal stalno upada številčnost zajcev, kar je

LD Šmarje pri Kopru je 4. oktobra 1980 odprla tudi lovsko razstavo, ob 34-letnici svojega obstoja Foto A. P.

splošen pojav tudi v loviščih sosednjih lovske družine.

Prizadevali smo si gojiti fazane, vlagali smo jih pet let skupno z lovskimi družinami bazena Postojna, vendar brez pozitivnih uspehov.

Vidni rezultati gospodarjenja v lovišču in možnost vstopa v članstvo vsakomur, ki ima veselje in ljubezen do narave in divjadi ter druge po- goje, so pritegnili v LD nove

člane. Tako se je članstvo povečalo od 29 (leta 1970) na 72 (leta 1980).

Naša LD je praznovala 30-letnico obstoja in 31-letnico osvoboditve z razvitjem lovskega prapora, 19. 9. 1976, v Zagori — Požarjeva koča. Po izvedbi kulturnega spore- da je lovski prapor razvil nje- gov boter, predstavniki lov- skih družin, s katerimi meji- mo, pa so pripeli na prapor

darovane spominske trakove. Starešina Artur Knežavrek je izročil priznanja članom LD, ki so že nad petnajst let de- lovali v družini, in v znak za- hvale posebna priznanja še živečim ustanoviteljem LD.

Ker lovska družina ni imela ustreznega prostora za oprav- ljanje svoje društvene dejav- nosti in je gostovala v goz- darski koči Gozdnega gospo- darstva Postojna, v Zagori — Požarjeva koča, nas je vsa pretekla leta navdajala želja, da bi si zgradili svoj lovski dom.

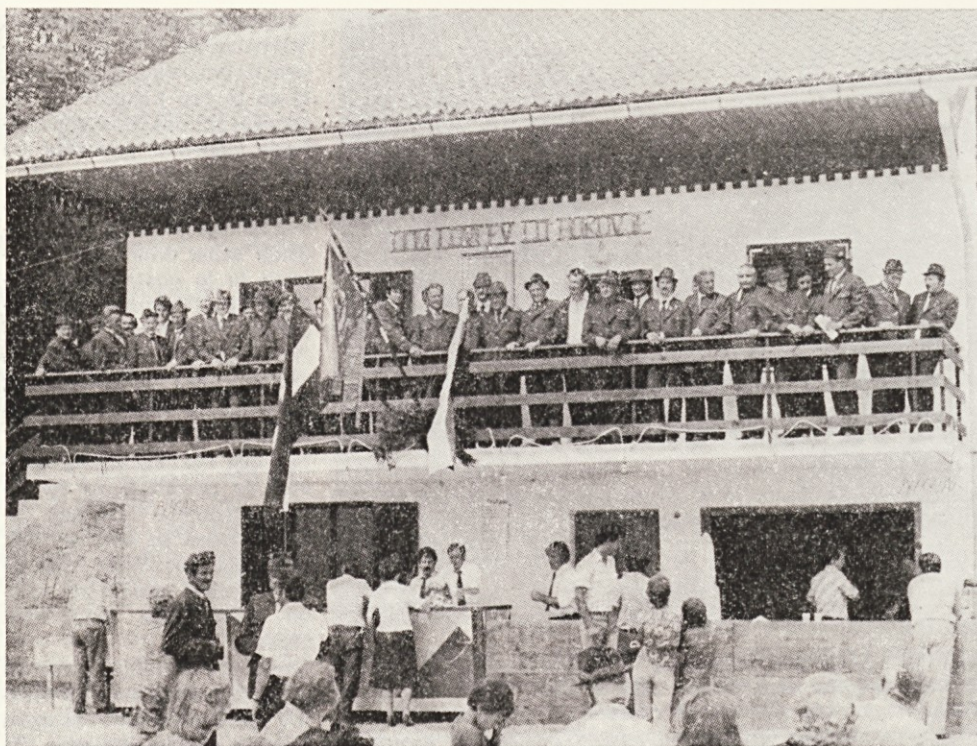
Zavedali smo se, koliko sred- stev je potrebnih za zgradi- tev ustreznega lovskega do- ma, zavedali pa smo se tudi, da bo za uresničitev tega ci- lja potrebno predvsem mno- go udarniškega dela vseh članov.

Kmalu po razvitju lovskega prapora je skupščina LD v na- jeti gozdarski koči sprejela sklep o gradnji lovskega do- ma.

Od začetka gradnje pa do otvoritve, 27. julija 1980, se je zvrstilo 145 delovnih akcij. Člani so delali udarniško, brezplačno 8020 ur, opravljene- jih je bilo tudi več akcij dru- gih v obliki buldožerskega

V ponedeljek, 29. 9. 1980, je predsednik skupščine LZS Lojze Briški izročil Milošu Kelihu najvišje jugoslovansko lovsko odlikovanje — zlati red, s katerim ga je odlikovalo predsed- stvo LZJ ob njegovi 80-letnici. Na tej slovesnosti, ki je bila v Žirovnici, je predsednik skupščine ZLD Gorenjske ing. Bruno Skumavc (na fotografiji) izročil jubilaru Kelihu tudi darilo ZLD Gorenjske — Mikuletičevo oljnato sliko »Gamsi v metežu«. Foto B. Krže

LD Bukovje pri Postojni na verandi svojega lovskega doma, na praznični dan 27. julija 1980

dela, kamionskih prevozov, traktorskih storitev, prostovoljnega dela članov pevskega zbora Bukovje in drugih. Po blagajniškem poročilu znaša skupna vrednost novozgrajenega doma 1 010 000 dinarjev.

K otvoritvi lovskega doma smo se zbrali vsi člani LD, številni gostje in drugi krajanji okoliških naselij.

Slovesnost se je pričela z Lovsko himno, ki jo je zapel moški pevski zbor Bukovje. Sledil je pozdravni govor častnega starešine LD Arturja Knežaureka.

Slavnostni govornik je bil predsednik skupščine občine Postojna in član sosednje Lovske družine Hrenovice, Zvone Nastran, ki se je rad odzval našemu vabilu.

Po čestitki k pomembni delovni zmagi je tovariš Nastran med drugim takole opisal delavnost naše LD:

»Lovska družina Bukovje sodi med tiste lovske družine, ki brez velikega hrupa razvijajo gospodarjenje in upravljanje lovišča. Uspehi so razvidni iz stanja v lovišču, še posebno pa iz razpoloženja članov in njihovega odnosa do nalog, s katerimi se spopadajo. Samo čvrst in enoten

kolektiv, kakor je LD Bukovje, lahko dosega tako velike delovne uspehe.« Sledile so točke kulturnega programa, ki so ga izvajali učenci Osnovne šole Bukovje in moški pevski zbor iz Bukovja.

Po razdelitvi priznanj članom LD, ki so največ prispevali k dograditvi doma, je najzaslužnejši pri gradnji, gospodar LD Jakob Požar, prerezal trak in odprl dom. Po ogledu lovskega doma je bila zabava s plesom. Novozgrajeni lovski dom je velika pridobitev za LD Bukovje, saj je s tem dana možnost za še večji razvoj njene dejavnosti.

Z ozirom na mesto, kjer zgradba stoji, bo dom služil tudi povezavi med lovsko družino, krajevno skupnostjo, moškim pevskim zborom Bukovje, družbenopolitičnimi organizacijami in krajevno ter občinsko ljudsko obrambo ter družbeno samozaščito.

Jože Štefancič

Tak je bil vihnar z različnimi prepariranimi pticami na lovskem vozu, ki so ga pripravili člani LD Bistra Foto M. Grauf

LD Bistra in turistični teden v Črni

Pri prireditvah jubilejnega 25. turističnega tedna v Črni na Koroškem, od 10. do 17. 8. 1980, je uspešno sodelovala tudi LD Bistra. Kot že večkrat prej so tudi letos člani pripravili lovski voz, ki je v sprevedu kmečkih voz požel veliko priznanj občinstva. S preparirano divjadjo, nameščeno na vozu, so lovci LD Bistra številnim gledalcem predstavili divjad velikega in in malega lova ter raznoliko rastlinstvo gorskega lovišča. Lovski voz se je letos od lanskega razlikoval v nekaterih posebnostih: Na visoki preži sta sedela sinova lovca in lovke Jani in Andrej Kos ter s klicanjem jereba in srnjaka stopnjevala navdušenje gledalcev. Na vozu spredaj je bil osnutek značke LD Bistra in preparirana trofejno močna srnjaka, ki sta ponazarjala

gojitvene lovske uspehe. Lovski voz so izdelali in ga v sprevedu tudi spremljali: Emil Germadnik, Ivan in Franc Kos, Alojz in Avgust Ramšak, Rudi Kompan, Adolf Havnik, Franc Adamič, Alojz Kremser, Franc Krajnc in Gvido Pavlič.

Med drugimi prireditvami turističnega tedna v Črni so se lovci LD Bistra udeležili tudi spominskega pohoda Po poteh koroških partizanov, ki ga vsako leto organizira zveza borcev Črne in Žerjava. S preživelimi borci koroških partizanskih enot so tudi drugi udeleženci pohoda obujali spomine na velike, težke in slavne dni NOB in socialistične revolucije. Pri spominskih obeležjih pa smo s svečanimi zaobljubami ter partizansko pesmijo počastili tudi spomin na velikana revolucije in socialističnega dela — tovariša Tita.

Ob zaključku turističnega tedna je LD Bistra na Ježevem v Bistri priredila meddružinsko tekmovanje v streljanju z MK puško v tarčo »srnjak« ter na glinaste globe.

Za dolgoletno sodelovanje pri prireditvah turističnega tedna je Turistično društvo Črna podelilo Lovski družini Bistra lepo priznanje.

Gvido Pavlič

Popravek

V članku »Lovskogospodarski objekt Draga — velik uspeh LD Ig« (Lovec, št. 12 — december 1980) so na strani 398, prvi stolpec, nepravilno navedene funkcije in imena. Starešina LD Ig ni Roman Celarc, ampak Janez Jalen, ki je govoril o pomembnosti objekta.

Gospodar LD Ig ni Janez Jalen, ampak Jože Kavčič, ki je tudi govoril o slovesnosti v Dragi.

Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

Jubilanti

Maksu Turku so rojnice pred 75 leti — natančno 28. februarja 1905 — v Trnovu pri Gomilskem namenile pestro življenjsko pot. Iz rodnega kraja ga je pot pripeljala v Ljubljano, kjer se je izučil za mesarja. Veselje do lova in narave ga je že leta 1928 privedlo v ljubljansko lovsko društvo. Kot dober delavec, pozneje mesarski mojster, in prizadeven lovec je postal znan širokemu krogu.

Bil je napredno misleč in socialno čuteč, zato ga tudi vojna ni našla nepripravljenega. Podpiral je odpor, kar pa ni ostalo skrito okupatorju. Italijani ga zapro in internirajo.

Po osvoboditvi takoj začne delati v novi lovski in kinološki organizaciji. Že v letu 1945 začne tudi z rejo kratkodlakih ptičarjev; njegova psarna Glinška postaja vse bolj znana. Vse od 1946. do 1976. leta je gospodar Društva ljubiteljev ptičarjev, torej 30 let.

V letu 1946 postane član LD Ježica, naslednje leto prestopi v LD Brezovica, kjer je še sedaj neutrudni član. Tudi v tej LD je neprekinjeno deloval kot član UO 30 let (1947—78), vseskozi odgovoren za kinologijo. Sicer pa je njegovo uspešno delo pri obnavljanju in razvijanju kinologije znano daleč prek območja naše LD. Njegovo prizadevnost in uspešnost v dokajšnji meri dokazujejo tudi njegova odlikovanja: red za kinološke zasluge II. in I. stopnje ter red za lovske zasluge III. stopnje. Društvo ljubiteljev ptičarjev pa ga je v letu 1974 imenovalo za svojega častnega člana.

Tih in skromen je vseskozi zavzeto in z veliko ljubeznijo delil svoje življenje na delo za vsakdanji kruh, na delo za lovstvo in kinologijo. Upokojen je bil kot delavec Mercatorja v Ljubljani, z več pohvalami in priznanji kolektiva. LD Brezovica ga je pa ob njegovem jubileju nagradila s častnim članstvom.

Maks Turk

Rudi Tomažič

Še mnogo lepih lovnih dni, dober pogled, obilo zdravja in zadovoljstva želimo dragemu tovarišu Maksu —

— lovci LD Brezovica

Rudi Tomažič je 12. nov. 1980 praznoval 50-letnico svojega življenja. Rojen je bil v Radomerščaku, v osrčju Ljutomerskih gor, v delavski družini. V letih 1947—1949 je bil v delovnih brigadah; v letu 1949 kot pomočnik komandanta ptujske brigade »Dušana Kvedra«.

Sicer je pa služboval v vinogradniški zadrugi Železne dveri, na voj. odseku OLO Ljutomer in na notranji upravi SO Ljutomer. Sedaj služi pri Ljutomerski stanovanjski skupnosti. Je prizadeven družbenopolitični delavec, prej v merilu okraja, sedaj kot delegat v samoupravnih interesnih skupnostih in svetih v merilu občine in krajevne skupnosti.

Rudi je velik ljubitelj narave in divjadi. Vzljudil je tudi lov in športno strelstvo. Potem, ko se je v nekaj letih izkazal kot član uprav. odbora LD Ljutomer, ga je članstvo leta 1958 izvolilo za svojega starešino, ki je zelo uspešno vodil lovsko družino vse do leta 1971, to je nepretrgoma 13 let. Premoženje, ki ga ima LD sedaj in nam koristno služi, je bilo pridobljeno in ustvarjeno v času starešinstva tovariša Rudija. LD je pod njegovim vodstvom odkupila, opremila in odprla (l. 1966) lovski dom v Ljutomeru,

odkupila njivske parcele za remize in pridelovanje hrane za divjad, odkupila tudi veliko travniško parcelo in v letih 1969—70 na njej zgradila lastno fazanerijo. Poživil se je lovski turizem in tudi odstrel domačih lovcev je bil bogat. Letno je LD namenjala tujim lovcem za odstrel 600 do 1000 fazanov.

Kot starešina močnejše LD je bil od 1959. do 1964. leta avtomatično član uprav. odbora Lovske zveze Pomurje. Leta 1967 pa so lovske družine Ljutomerske občine ustanovile svojo področno zvezo, ki ji je dve leti predsedoval Rudi Tomažič. Rudi je bil izvoljen tudi v uprav. odbor Lovske zveze Slovenije, kjer je zastopal interese Ljutomerskih lovcev 6 let (1966—72). V letih 1968—69 Rudi predseduje tudi Podružnici Društva ljubiteljev ptičarjev za Pomurje, katere sedež je bil tedaj v Slatini Radencih.

Tovariša Tomažiča je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in z redom II. stopnje, Kinološka zveza Slovenije pa z zlatim znakom. Dragi Rudi, ob tvojem srečanju z Abrahamom ti tvoji sodelavci, prijatelji in tovariši kličevo iz srca: Še na mnoga zdrava, plodna leta in lovski — dober pogled!

LD Ljutomer — J. I.

Lojze Brvar je 26. 9. 1980 praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v rudarskem Zagorju. Za ključavničarja se je izučil v Domžalah in njegova

Lojze Brvar

prva zaposlitev je bila v rudniku v Laškem, kjer mu je leta 1928 lovozakupnik dr. Roš omogočil sprejem v zeleno bratovščino. Leta 1938 se je vrnil v rodno Zagorje in nadaljeval z lovom vse do razsula stare Jugoslavije leta 1941, ko mu je okupator odvzel orožje. Lojze se je kmalu vključil v NOB in lovsko puško zamenjal s partizansko. V partizanih na Moravškem je organiziral delavnice za popraviljanje partizanskega orožja. Demobiliziran je bil leta 1945. Po osvoboditvi je bil veliko let zaposlen pri Rudniku Zagorje in do upokojitve v tovarni Varnost.

Je soustanovitelj LD Zagorje, v kateri je dolgo prizadevno deloval. Gospodar te LD je bil 7 let (1947—54), starešina 10 let (1954—57, 1959—67) in tajnik 2 leti (1957—59). V upravnem odboru trboveljske oziroma zasavske lovske zveze je pa deloval skupno kar 28 let (1948—76), od tega kot kinološki referent zveze 23 let. Po vsej Sloveniji je znan kot kinološki sodnik in rejec posavskih goničev s svojo psarno »Podvinska«.

Za delo na lovskega področju ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z redom zaslug II. stopnje, za delo v kinologiji pa Kinološka zveza Slovenije s srebrnim in zlatim znakom. Jugoslovanska kinološka zveza pa ga je nagradila s posebnim zlatim znakom, ki ga je jubilarntu osebnostno izročil predsednik JKS, general Otmar Kreačič. Sedaj je član LD Čemšenik, kjer še vedno nudi svoje

moči in sposobnosti za napredek lovstva in kinologije. Poln je lovskega humora in zelo ljubi lepo slovensko pesem.

Dragi Lojze, želimo ti še obilo zdravja, mnogo lovskega užitek in da bi še velikokrat skupaj zapeli tvojo priljubljeno »Lepo mi poje črni kos«.

Lovci LD Čemšenik

Janez Kočar, upokojeni učitelj iz Tešanovec v Prekmurju, je 24. junija 1980 praznoval svoj visoki življenjski jubilej: 70-letnico. Rano mladost je preživel v neposredni bližini gozda, kjer je bil njegov rojstni dom. Že zgodaj ga je prevzela narava s svojo lepoto in pritegnile so ga divje živali; kot dijak si je doma celo uredil manjši živalski vrt.

V lovske vrste se je vključil že v bivši Jugoslaviji. Po osvoboditvi je služboval po šolah v Prekmurju in povsod sodeloval z lovskega društva. Kot učitelj je z velikim uspehom vzgajal mlado generacijo v ljubezni do narave. Še sedaj predava po šolah o varstvu naravnega okolja in divjega živalstva.

V Tešanovce se je vrnil leta 1952 in takoj pričel z delom tudi v LD Tešanovci (sedaj Moravci). Kot tajnik LD se je nepretrgano in požrtvovalno udeleževal 6 let (1956—62). Isto funkcijo so mu zaupali tudi kasneje (1974—76). V letih 1964—66 pa je bil član disc. razsodišča. Zadnji dve leti piše kroniko LD. Sicer pa kot mentor pomaga mla-

Janez Kočar

dim v Tešanovec in Mlajtnec pri raznih kulturnih prireditvah. Za uspešno delo z mladino je prejel priznanje Občinske konference ZSMS M. Sobotia.

Ob tej priložnosti se mu iskreno zahvaljujemo za nesebično delo v naši LD in sploh pri varstvu narave ter mu želimo, čeprav nekoliko pozno, še mnogo zdravih in zadovoljnih let ter lovskega — dobrega pogleda!

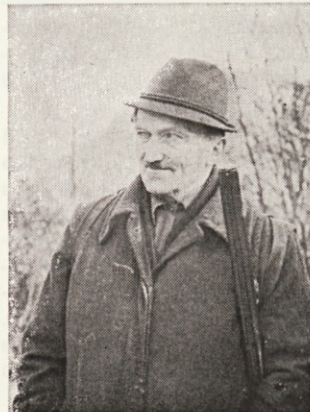
Člani LD Moravci — J. Č.

Ivan Jezovšek je 16. 9. 1980 praznoval svojo 70-letnico. Je sin kmečkih staršev in še danes se ukvarja s kmetijstvom. Že v rani mladosti ga je pritegnila narava. Sprva je bil gonjač, lovec in član Slovenskega lovskega društva pa je postal leta 1935, še v stari Jugoslaviji. Po vojni, leta 1946, je postal član LD Log-Sentvid pri Grobelnem in takoj prevzel tudi funkcijo gospodarja, ki jo je vestno opravljal 15 let, do leta 1962, ko je prestopil v našo LD. Tu se je posvetil zreji in vzgoji lovskega psov. Za zasluge na kinološkem področju ga je Kinološka zveza Slovenije odlikovala s srebrnim znakom, za uspehe v lovstvu pa Lovska zveza Slovenije z znakom za zasluge.

Želimo mu, da bi še mnogo let zdrav in zadovoljen bival med nami, v naši zeleni bratovščini.

Lovci LD Šmarje pri Jelšah — F. N.

Ivan Jezovšek

Lovska kinologija

Nalezljivo vnetje želodca in črevesja pri psih

Sredi junija 1980 je izbruhnila v Ljubljani nalezljiva pasja bolezen z znamenji vnetja želodca in črevesja. Tej bolezni pravijo tudi »nova pasja bolezen«, ker je do leta 1977 dejansko nismo poznali. Šele po tem letu zasledimo v strokovnem slovstvu poročila, ki pravijo, da se naglo širi med psi po vsem svetu.

Kmalu po prvih izbruhih v Ljubljani smo zvedeli, da se pojavlja tudi drugod po Sloveniji in celotni Jugoslaviji. Svoj vrhunec po številu obolenih psov je dosegla v avgustu in v začetku septembra. Z jesensko ohladitvijo se je število obolenj hitro zmanjšalo.

Nalezljivo vnetje želodca in črevesja povzročajo pri psih trije različni virusi, vendar je med njimi najbolj pogosten in hkrati najhujši tako imenovani parvo-virus. Kmalu po izbruhu bolezni smo ga ugotovili tudi pri nas v blatu bolnih psov in ga izolirali.

Za bolezen so najbolj dovzetni psi do enega leta starosti, najhitreje pa zbolijo od 2 do 4 mesece stari. Zbolijo tudi starejši psi, vendar le posamično in v precej milejši obliki. Drugim živalim parvo-virus ni nevaren.

Do okužbe lahko pride z neposrednim stikom bolnega in zdravega psa, prav tako tudi posredno prek okuženih predmetov. In ne nazadnje — bolezen lahko prenese tudi človek, če npr. stopi na iztrebek ali izbruhano hrano bolne živali.

Od okužbe do izbruha bolezni mine le 2 do 3 dni. Prvi bolezenski znamenji sta nenadna neješčnost in bruhanje. Žival postane tudi otožna in zelo potrta ter išče miren prostor, kjer poga. Potek bolezni je odvisen od številnih dejavnikov, predvsem od starosti in odpornosti organizma, a tudi od okuženosti z zajedavci in drugimi virusi in bakterijami. V najslabšem primeru žival pogine že po

enem, dveh dneh. Sicer pa bo-
lezen v svoji »klasični« obliki
traja od 5 do 10 dni. Poleg
otožnosti, neješčnosti in bru-
hanja se kmalu pojavi driska,
ki je pogosto krvava.

Z bruhanjem in drisko žival
izgubi veliko tekočine in po-
membnih rudnin. To jo hudo
izčrpa in pojavijo se tudi dru-
ge motnje v presnovi. Slabot-
ni psi, če jih pravočasno ne
zdravimo, pogosto poginejo.
Pri starejših psih se bolezen
praviloma ne konča s pogi-
nom, četudi jih ne zdravimo.

Lastnikom mladih psov sve-
tujemo, da že ob prvih bo-
lezenskih znamenjih poišče-
jo strokovno pomoč. V samem
začetku bolezni je pokazal
svojo učinkovitost hiperimuni
serum, ki pa ga žal pri nas
ni moč dobiti. Z istim seru-
mom v dobršni meri omilimo
ves potek bolezni, če ga da-
mo psu pred okužbo ali med
okužbo in izbruhom bolezni-
skih znamenj (inkubacijska
doba).

Poleg tega, da v pasjem te-
lesu nadomestimo tekočino
in rudninske snovi, je potrebo-
no z ustreznimi zdravili pre-
prečiti bruhanje in omiliti dri-
sko. Pomembno je, da lastni-
ki bolnih živali ne silijo s hra-
no niti z vodo. Ko pes želi
piti in se hraniti, mu ponu-
dimo ohlajen ruski ali borov-
ničev čaj, za jed pa riževo
sluz, ovsene kosmiče z do-
datkom nekaj pustega kuha-
nega govejega mesa. Svetu-
jemo pa, da tej jedi prime-
šate nastrgano postano jabol-
ko. Po nekaj dneh lahko pes
postopoma pride na običajno
prehrano.

Pse dokaj učinkovito zaščiti-
mo pred nalezljivim vnetjem
želodca in črevesja samo s
pravočasnim cepljenjem. Pri-
merna je le mrtva vakcina, ki
jo izdelujejo pod imenom
FELIDOVAC.

Prof. Vjekoslav Simčič,
dr. vet.

Uspeli republiški tekmi lovskih psov v Brdih

Minili sta dve leti od usta-
novitve lovskega kinološkega
društva (LKD) v Novi Gorici. V
tem času je kinološka dejav-
nost na tem področju zajela
širok krog zrediteljev in vod-
nikov lovskih psov. Prej so

Prepelčar Arbo (Sančo) s pokali in drugimi nagradami, ki jih je osvojil na številnih tekmovanjih. Tudi na republiški tekmi v Dobrovem je osvojil prvo mesto v prinašanju male divjadi na planem. Lastnik in vodnik psa Arba je Saša Vuga.

imeli poleg neorganiziranih
vodnikov in lastnikov lovskih
psov le dva kinološka sod-
nika. To pa seveda ni bil
ustrezen strokovni temelj ki-
nologije na tem obsežnem
področju, ki zajema celo Go-
riško vse do Trente.

Novo vodstvo lovskega kino-
loškega društva si je zadalo
osnovno nalogo razširiti pred-
vsem strokovnost s tem, da
omogoči opraviti sodniški
izpit 8 sodniškim pripravni-
kom za pse različnih lovskih
pasem. Hkrati se je pojavilo
tudi večje zanimanje za kino-
loške prireditve, ki so stro-
kovneje pripravljene. Taki
sta bili republiški tekmi na
Dobrovem v Brdih: tekma po
krvnem sledu in tekma v pri-
našanju male divjadi na pla-
nem ter race iz globoke vode.
Pokroviteljica obeh tekem je
bila Kmetijska zadruga Brda.
Organizatorji in tekmovalci so
svoj »kinološki krst« odlično
prestali.

Zvečer pred tekmama, 7. no-
vembra 1980, je bila slavnost-
na seja izvršnega odbora Lov-
skega kinološkega društva
Gorica. Prisostvovali so
ji delegati članstva vseh po-

ročnih lovskih družin, pred-
stavniki ZLD Gorica iz Nove
Gorice, družbenopolitičnih
organizacij, podjetij, predstavi-
niki iz zamejstva, sosednjih
lovskih kinoloških društev in
predsednik Kinološke zveze
Slovenije Polde Maček.

Vsi so bili enotnega mnenja,
da lovska kinološka društva
zagotavljajo napreden razvoj
slovenske kinologije. Po izčrp-
nih poročilih članov izvrš.
odb. LKD Gorica so izročili 20
kinoloških odlikovanj (2 zlata
in 18 srebrnih znakov KZS)
vodnikom in rejcem lovskih
psov. Anton Oseli, predsed-
nik LKD Gorica, pa je prejel
zlato znak Jugoslovanske ki-
nološke zveze.

Za obe tekmi je LKD Gorica
pripravilo in založilo vzoren
katalog s podatki o prijavlje-
nih tekmovalcih, sodniškem
zboru, prireditvenem odboru
in komisijah. Katalog vsebuje
tudi navodila (iz pravilnikov)
za obe tekmi.

Za tekmo po krvnem sledu so
se prijavili tekmovalci s
23 psi raznih lovskih pasem
(večinoma krvosledci). Pozi-
tivno se je uvrstilo kar 15
psov. Prvo (I.) oceno je do-

seglo 6 psov, prav toliko
drugo (II.) oceno in tretjo
(III.) oceno 3 psi.

Najboljši so bili vodnik Zvo-
ne Novoselec z brak-jazbečar-
ko Runo, JRBj 60399, in vod-
nik Maks Konečnik s hanovr-
sko barvarko Tiso, JRHB
60002. Obe sta dosegli ena-
ko število točk (160) in I. oce-
no. Ker je bila psica Runa
mlajša, so ji sodniki prisodili
1. mesto. Psica Tisa, ki je
bila najboljša izmed hanovr-
skih krvosledcev, je zasedla
2. mesto.

3. mesto je zasedel bavarski
barvar Capi Blegoški, JRBb
60017, z vodnikom Jankom Pir-
natom. Pes je sledil po sledu
brez slednega jermena, kar
je posebna odlika. Dosegel je
155 točk in I. oceno. Capi je
bil na tekmi najuspešnejši
bavarski krvosledec.

Pri podeljevanju pokalov je
Lovsko KD Gorica upoštevalo
tudi uvrstitev domačih tekmo-
valcev. V lokalni uvrstitvi je
bil najboljši nemški kratko-
dlaki ptičar Avi, JRPki 60029,
ki ga je vodil Dušan Rudež.
Drugi je bil bavarski krvosle-
dec Arko, JRBb 60059, z vod-
nikom Ivanom Bitežnikom,
tretji pa brak-jazbečar Don,
JRBj 60446, ki ga je vodil
Anton Sirk.

Konkurenca je bila velika, saj
so tekmovalci s svojimi psi
prispeli iz raznih krajev Slo-
venije (s Štajerske, Gorenj-
ske, Kočevske, ljubljanske in
primorske regije). Sodniki so
ocenjevali po Pravilniku o
krvnem sledu. Sledove s
svežo krvjo divjadi, 3 dl za en
sled, so položili prejšnji dan.
Glavni sodnik je bil naš naj-
starejši sodnik Miloš Kelih.
Drugi sodniki pa so bili Tine
Hafner, Henrik Vadnov, Leo
Fabiani, Stane Hribernik in
Zdravko Kosmač. Tekmovalni
pogoji so bili dobri: sončno
vreme, zrak pa dovolj vlažen,
saj je nekaj dni prej deževalo.
Teren je bil primeren, lahko
bi bilo le nekoliko več gozd-
nate površine.

Druga tekma je bila v prina-
šanju male divjadi na planem
in race iz globoke vode. Od-
vijala se je po novospregletem
pravilniku o PNZ za retriever-
je in o tekmovanju drugih lov-
skih psov v prostem prinaša-
nju na planem in iz vode.

Prijavili so se vodniki z 12
psi raznih lovskih pasem. Med
njimi so bili, prvič v Sloveniji,

Albert Lorber, ki je bil 10 let starešina in 3 leta gospodar LD Catež ob Savi, že desetletja odreja legla brak-jazbečarjev, ki poživljajo brakade v več loviščih spodnjega Posavja

kar trije labradorski prinašalci (labrador retriever).

1. mesto sta zasedla vodnik Saša Vuga in njegov prepeličar Arbo (Sančo), JRPr 60135. Pes je dosegel 42 točk in I. oceno. Arbo, ki ga vodnik kliče Sančo, je bil najboljši v prinašanju na planem.

2. mesto je osvojil nemški prepeličar Cer, JRPr 60173, z vodnikom Edmundom Ferfoljo. Dosegel je 41 točk in I. oceno. Cero je bil najboljši v prinašanju iz vode.

3. mesto je osvojila nemška ostrodlaka ptičarka (žimovka) Iva, JRPos 60048, ki jo je vodil Stane Sanober. Dosegla je 40 točk in I. oceno.

3. mesto je osvojila tudi nem. ostrodlaka ptičarka Aga, JRPos 464, z vodnikom Borisom Mikličem.

Tudi pri tej tekmi je LKD Gorica upoštevalo in posebej nagradilo domače tekmovalce, ki so se lokalno najbolje uvrstili.

Delo psov sta ocenjevala

kinološka sodnika Pavel Cvenkel in Jože Selan.

Pri razglasitvi rezultatov v Drnovku so uspešnim tekmovalcem podelili skupno 26 pokalov in 41 plaket.

S tema teknama smo prireditve za leto 1980 zaključili. Želimo, da bi bilo v letu 1981 v raznih krajih Slovenije vsaj 5 ali 6 podobnih tekem v organizaciji lovskih kinoloških društev. Ob tej priliki se zahvaljujemo tudi Lovski zvezi Slovenije za razumevanje in podporo pri kinoloških prireditvah v letu 1980.

Jože Vester

Predvidena legla

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 15. 12. Rejec Joža Korkalj, Koroška 86, Tržič.

Leglo 2. 1. Rejec Anton Mohorič, Kresnice 20, Šentilj.

Resasti istrski goniči (JRGri):

Leglo 22. 11. Rejec Stane Goršič, Gor. Lapovče 3, Ribnica na Dol.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 20. 1. Rejec Franc Mlakar, Grajševka, Stari trg pri Ložu.

Leglo 19. 1. Rejec Mirko Remih, Šalka vas 94, Kočevje.

Leglo 4. 1. Rejec Emil Škrlič, Vremski Britof 23, Vremski Britof.

Kratkodlaki jazbečarji (JRJki):

Leglo 22. 1. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, Gomilsko.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 1. 12. Rejec Radko Sirk, Višnjevnik 37, Dobrova v Brdih.

Leglo 16. 1. Rejec Janko Hreščak, Vegova 4, Koper.

Nemški ostrodlaki ptičarji (JRPos):

Leglo 4. 2. Rejec Franc Feuš, Ul. Nade Rajh 14, Ljutomer.

Kinološka zveza Slovenije

Mladi pišejo

Daleč od matere Narave

Počitnice — moj najljubši čas, ko brezskrbno tavam po snežniških gozdovih, so se iztekle. Skoraj vsak dan sem s kakim tovarišem preživel na lovu, uživajoč v lepoti slovenske zemlje. Ni bilo popoldneva, da se s svojim »orožjem«-fotoparatom — ne bi odpravil v lovišče in opazoval življenje divjadi. Z veseljem srcem in s tihimi koraki sem se približeval pasočim se srnam in drugi divjadi ter jih poskušal ujeti na filmski trak. Poleg živalstva me je zanimalo tudi rastlinstvo raznih oblik in barv, katerih avtorica je »akademska slikarka« Narava. Marsikatero jutro sem, še napol v spanju, pričakal na jasi sredi zelenega gozda — v mojem prelepem zelenem domačem kraju. Radostno sem pričakal sončni vzhod, ki te

venomer očara. Marsikdaj sem tudi zaman pohajal po lovišču, saj divjad ni vedno razpoložena za pašo na zelenicah, ki skoraj vsako noč in jutro oživijo in nahranijo marsikatero žival.

Torej res lovsko preživete počitnice. Toda vse ima svoj konec, pa je, razumljivo, prišel tudi konec teh romantičnih dni. V zadnjem tednu sem šel vsak dan s svojim lovskim tovarišem na lov. Vendar na teh zadnjih lovih nisem bil več tako vesel, ker mi je razpoloženje grenila nadležna misel, da bom čez nekaj dni moral daleč proč od vitkih srn in stoletnih dreves, v umazano Ljubljano brez čistega gozdnega zraka.

Predzadnji dan počitnic sva s prijateljem v gozdu pričakala moje zadnje jutro v prostosti, ki je bilo pusto in žalostno. Živali, kakor da so izumrle, ali da z menoj nočejo deliti žalosti ob ločitvi! S solzami v očeh sem zapustil »mrtev gozd« in se s prijateljem odpeljal proti domu. Tudi popoldne sem preživel v zavetju stoletnih dreves... Končno sem stopil na belo cesto in se z umirjenimi koraki in solznimi očmi vračal proti vasi. Ko zvečer nisem mogel zaspiti, sem stopil v delavnico in izdelal ptičjo krmilnico, ki naj lačnim pticam pomaga preživeti neusmiljeno zimo.

Končno je minila neprespana noč. Jutro je bilo žalostno: neusmiljeno je deževalo, tako, da se na mojih licih niso videle solze, ko sem zadnje poglede namenil prelepim snežniškim gozdovom. Usedel sem se na udoben sedež, ki bi ga rade volje zamenjal za štor stoletnega drevesa. Skozi zasopljeno okno in zaveso solz ter dežja sem opazoval ljubljeno Naravo, ki se mi je vedno bolj odmikala, saj se je avtobus vedno bolj približeval Ljubljani, ki mi nikoli ne bo nadomestila zelenih gozdov.

Janez Veber, Babno polje

Želim postati lovka

Rada imam živali in želim si, da bi postala lovka. Tudi oče je lovec in tudi on ima rad živali.

Skoraj vsake počitnice pasem krave. Tako imam priložnost opazovati tudi našo naravo

in doživljati njene lepote. Bilo je lani avgusta. Gnala sem krave z »gmajne«, kar zagledam mladi lisici. Nekaj časa se sploh nista zmenili zame in za krave. Šele ko sem prišla zelo blizu, sta zbežali. Ko sem prignala krave domov in jih privežala v hlevu, sem takoj šla povedat očetu, kaj sem videla; tudi mladi vemo, da so lisice največje prenašalke stekline. Oče me je pazljivo poslušal in me še posebej natančno povprašal, kako sta se lisici obnašali. Tudi on je mislil na steklino. Še isti dan proti večeru se je oče odpravil na lov. A vrnil se je praznih rok. Potem je skoraj vsak večer šel pogledat za lisicami. Res, v tednu dni ju je pa dobil. Lišički je oddal na veterinarsko postajo, da so ju poslali na pregled glede stekline. Ker nismo dobili obvestila, lisici gotovo nista bili stekli.

Tudi med potjo v šolo opazujem živali. Že tri leta sama hodim vsak dan s Črete na Vransko v šolo. To je na obe strani peš tri ure hoje čez travnike in gozdove, s hribov v dolino in obratno. Skoraj vsako jutro vidim tropič srnjadi na strmini. Zmeraj postojim nekaj minut, čeprav moram potem pohiteti. Ob nedeljah grem pa rada na vrh Črete. Vrh imenujemo Piramida (996 m). Pod Piramido je pred koncem druge svetovne vojne strmoglavilo letalo. Nekoliko niže je pa vasica Čreta s 4 hišami.

V pečinah Piramide je veliko gamsov. Semkaj prihajam opazovat to divjad najraje s sosedovo Milico. Na mozirski strani je tudi skalovje. Temu pa pravimo Čmokove pečine. Tudi v teh pečinah je precej gamsov.

Tako mi ob nedeljah kmalu mine čas. Med tednom pa prostega časa skoraj ni. Vsem priporočam hojo v naravo, ker sta v naravi doma lepota in zdravje!

Slavka Punčuh, 8. r. osnovne šole na Vranskem

V spomin

Janez Bogataj je umrl 16. marca 1980, v 78. letu starosti. Rojen je bil v Dolenjih brdih. Kot kmečki sin je bil zelo navezan na naravo, tako da je bil že pred drugo svetovno vojno lovec pri raznih zakupnikih lovišč.

Decembra 1941 se je udeležil poljanske vstaje in bil kasneje interniran v Innsbrucku.

Leta 1946 je sodeloval pri ustanovitvi LD Poljane in bil član njenega upravnega odbora od začetka pa vseskozi do leta 1962. Zatem je bil član nadzor. odbora, do leta 1966. V letu 1952 je opravil lovsko-čuvajski izpit in potem več let opravljal službo pomožnega lovskega čuvaja. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge, KZS pa s srebrnim znakom za zasluge v kinologiji. LD Poljane ga je ob njegovi 70-letnici imenovala za častnega člana.

Da je bil zelo znan in priljubljen med lovci, je med drugim dokazalo tudi spremstvo na njegovi zadnji poti. Pokopali smo ga z lovskimi častmi. Hvala ti za vse, dragi Janez, kar si prispeval za obstoj in razvoj naše lovske organizacije.

Poljanski lovci

Franc Esih-Adam je tragično preminil 4. 5. 1980, v 60. letu starosti. Bil je soustanovitelj LD Log-Šentvid pri Grobelnem, pomožni lov. čuvaj 12 let (1957–70), kinološki referent 10 let (1962–72) in član nadzor. odbora naše LD 4 leta. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Sicer je bil pa Adam napreden kmet Šentvidčan in hkrati poznan rokodelec. Ves prosti čas je pa posvetil varstvu in gojitvi divjadi. Pošten in topel odnos do ljudi, divjadi in narave so krasili lik tega človeka in lovca.

Od njega smo se poslovlili z lovskimi častmi na šentvi-

Janez Bogataj

Franc Kokalj

škem pokopališču. Dragi Franc, ostal boš v naših srcih, v našem spominu.

Člani LD Log-Šentvid pri Grobelnem — I. M.

Franc Kokalj-Žovle

Preden je v soboto, 9. avgusta 1980, sonce zašlo za Mozirsko planino, se je utrnilo življenje našemu dragemu tovarišu Francu Kokalju, po domače Žovletu, krojaškemu mojstru iz Mozirja. Umrl je v 61. letu starosti.

Rojen je bil v proletarski družini s številnimi otroki. Že kot šolarček je moral od doma, služiti za pastirja. S svojo izredno voljo in vztrajnostjo je uspel, da se je izučil za krojača. Vojna vihra 1941–45 pa tudi njemu ni prizanesla. Toda premagal je brezštevilne težave in se po osvoboditvi vrnil v svoje rodno Mozirje. Ustanovil je krojaško-šiviljsko delavnico, iz katere je kasneje vzniknilo modno konfekcijsko podjetje »Elkroj«. Po letu 1953 je začel s svojo lastno krojaško obrtjo. Izučil je številne krojaški kader — odlične delavce, ne le za zasebno obrt, ampak tudi za »Elkroj«.

V lovskih vrstah se je izkazal zlasti kot organizator in velik ljubitelj divjadi v prosti naravi. Predvsem se je razdal za svojo LD Mozirje, katere član je bil vse od ustanovitve leta 1946. V njenem uprav. odboru je deloval rekordno dobo — 30 let (1948–78).

Medtem je bil gospodar 5 let (1954–57 in 1962–64) ter član komisije za ocenjevanje škode od divjadi kar 15 let. Brez njega LD ne bi imela lovske kočice na Mozirski planini — na Verbučevem. Predsednik odbora za gradnjo te kočice je bil 5 let (1959–64), od začetka do dograditve. A tudi kasneje, pri gradnji še dveh koč LD Mozirje, ni odrekel pomoči.

Pogrešamo Te, na vsakem koraku. Tudi zadnji skupni lovi niso bili tako veseli kakor prejšnji čas, ko si bil Ti z nami. »Zadnji pogon« si navadno vedno začel Ti s pesmijo, polno vedrine. Naša lovska generacija bo še dolgo govorila o Tebi in Tvojih uspehih. Hvala Ti za vse, dragi naš Franc!

V imenu Tvojih tovarišev in prijateljev solovcev — Fr. Pogelšek

Jože Kočever iz Semiča je umrl 29. 8. 1980. Rojen je bil 4. 3. 1935. Bil je soustanovitelj LD Smuk-Semič in jo je uspešno vodil kot njen predsednik skoraj 13 let (1964–1974, 1976–78 in od 3. februarja 1980 do svoje smrti). Pod njegovim vodstvom je LD zgradila lovsko kočico na Vi-molju in na Smuku.

Tovariš Jože je bil tudi član upravnega oz. izvršnega odbora ZLD Bela krajina (1967–77), in sicer podpredsednik UO oz. predsednik komisije za gospodarstvo in finance itd. Vse svoje funkcije je izvrševal z velikim uspehom, kajti bil je odločen, delaven in poln

Jože Kočever

naprednih idej. Za njegovo delo in uspehe ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in redom III. stop. Od njega smo se poslovlili z lovskimi častmi. Naj mu bo trajen spomin!

Člani LD Smuk-Semič

Janez Kogoj se je 9. avgusta 1980 tragično ponesrečil in umrl v 27. letu starosti. Prenehalo je biti srce mladeniča, kateremu je bila skrb za divjad trajno obvezujoča naloga, lov pa najvišja oblika sprostitve po vestno opravljenem delu v tovarni.

Naravo in divjad ga je učil že kot otroka spoznavati in ljubiti njegov oče, tudi marljiv in vesten član naše LD. Janez se je vključil v lovske vrste komaj osemnajstleten. Zaradi resnosti in zgledne zavzetosti za napredek lovstva je bil kmalu izvoljen v upravni odbor LD. Dve leti je bil zelo prizadeven gospodar LD (1975—77), nato dve leti predsednik nadzornega odbora (1977—79) in v letih 1979—80 zopet gospodar LD. Poleg tega je bil oskrbnik dveh lovskih koč, preglednik in odpošiljatelj uplenjene divjadi ter član treh komisij LD. Dodatno k lovskemu izpitu je pred nedavnim opravil še izpit za lovskega čuvaja.

Janez neizvršenega dela ni poznal. Ta mladi delavec, komunist in lovec se je vsestransko odlikoval na svojem delovnem mestu v Tovarni igel v Kobaridu, kakor tudi pri delu v lovišču in lov. družini.

Za njegovo požrtvovalno delo ga je — že tako mladega — Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge.

K zadnjemu počitku na pokopališču v Kobaridu so ga pospremili številni lovci in prijatelji. Po besedah govornikov ob odprtem grobu so mu zadoneli lovski rog in žalostinke kobariških pevcev ter odjeknili lovski strelji. Dragi Janez, pogrešali te bodo mati, oče in vsi drugi tvoji, ki so bili tako ponosni nate. Pogrešali te bomo tudi mi, lovci. Da se dolgo ohrani spomin nate in da se ti skromno oddolžimo za vse, kar si v svojem kratkem življenju storil za lovstvo, bomo lovsko koč na Matajurju, ki ti je bila najljubša, poimenovali po tebi.

Člani LD Kobarid — V. E.

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Dominik Korenika, LD Šmarje pri Kopru, * 24. 3. 1937, † 31. 8. 1980.

Karel Mlinar, LD Loka pri Zidanem mostu, * 9. 10. 1906, † 14. 10. 1980.

Maks Mavri, LD Škofja Loka, * 13. 10. 1906, † 26. 7. 1980.

Jože Ržek, LD Poljane, * 3. 4. 1905, † 29. 1. 1980.

Andrej Bizjak, LD Poljane, * 29. 10. 1930, † 13. 9. 1980.

Umrlim časten spomin!

Lovski oprtnik

Tragedija v lovišču LD Grgar

Na dan republike — 29. novembra 1980 — se je v lovišču LD Grgar pripetila tragedija, ki ji v lovskih analih težko najdemo primero. Lov s plemenitim namenom, da bi z njim pomagali mladinski organizaciji, se je končal s

smrtjo mladega, komaj 24-letnega lovca Silvana Bitežnika iz Grgarja. In namesto veseliga praznovanja rojstva nove Jugoslavije, se je vsa kotlina odela v črmino.

Mladinska organizacija v Grgarju je pripravljala za dan republike proslavo. Po njej naj bi bila zabava s plesom in srečolovom. Eden najprivlačnejših dobitkov naj bi bila uplenjena srna. Član mladinske organizacije ter hkrati zelo aktiven mladinec in ob enem tudi lovec je bil Silvan Bitežnik. Zato so njega zadolžili, da upleni srno.

Tako so torej šli on, njegov brat Franko, ki je tudi lovec, in še tretji lovec Marjan Krt v soboto, 29. novembra, dopoldne na lov. Lovili so iz zaselka Fobca pri Grgarju prek spodnjih pobočij Podlaške gore proti zahodu. Opazili so srno z mladičem. Padla sta strela. Izkazalo se je, da sta bili obe živali, ki sta stekli vsaka v svojo smer, ranjeni. Krt in Silvan sta šla po prvem krvnem sledu, Franko pa po drugem. Med zasledovanjem je Franko nekajkrat opazil pred seboj umikajočo se srno ter okrvavljena ležišča. Ni pa mogel priti do strele. Slednjič je opazil, da se v nizkem borovju, kjer so bili tudi krvavi sledovi, kakih 20 metrov pred njim premika nekaj sivkasto rjavega. Prepričan je bil, da je tisto »nekaj« ranjena srna. Naglo je pomeril in sprožil. Niti sanjalo se mu ni, da bi tam utegnil biti brat. A bil je prav on. Prišel je po drugem krvnem sledu, kar kaže, da sta se ranjeni živali iskali in približevali.

Krogla je zadela Silvana v levo nogo visoko v stegnu, mu prebila glavno žilo ter izstopila zadaj v kolku. Lovca sta ranjenca spravila v dolino in odpeljala v šempetrsko bolnišnico, a je že med prevozom zaradi izkrvavitve umrl. Dodogek naj bo vsakemu lovcu ponoven opomin v najbolj tragični obliki! Zato nikdar ne ukripi kazalca, dokler točno ne veš, kaj je tisto pred teboj, na kar hočeš streljati! Lovska družina, ki ji je Silvan pripadal, domača mladina in delovna organizacija, kjer je bil zaposlen (Vodna skupnost Soča), so mu pripravile lep pogreb; k večnemu počitku

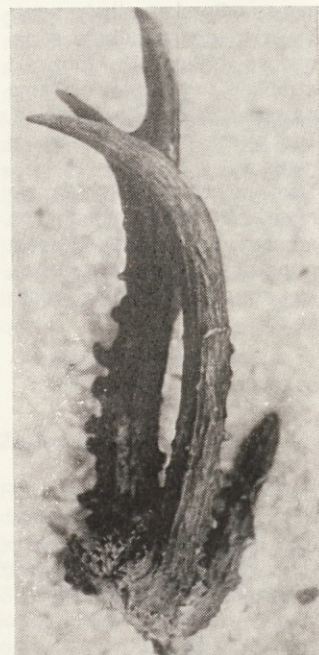
na domače pokopališče ga je pospremila skoraj vsa kotlina. »Hladni vetrovi tam od Fovškega kala in Podlaške gore bodo zdaj božali tvojo gomilo. Tvojim dragim in zeleni bratovščini, ki si se ji zapisal, pa naj ti vetrovi blaže in hlađe bolečino, ki je ostala,« je zaključil svoj govor ob odprtem grobu predstavnik LD Grgar Franko Miljavec. Otožni glas lovskega roga in odmevi strelav v zadnji pozdrav, ki so se izgubljali v daljavi, so segli vsem do srca. Če prej ne, se je tedaj orosilo prenekatero oko.

Mirko Cencič

Ris na Notranjskem

Risi, leta 1973 izpuščeni v kočevske gozdove, so se po vsem videzu že tako razmnožili, da jim je življenjsko okolje postalo pretesno. Razšli so se na vse strani. V letu 1979 so lovci na območju Postojne v gozdovih Javornika videli dva risa, v letu 1980 pa so opazili dva risa tudi na območju Cerknice.

Zanimivo odpadlo srnjakovo rogovje iz lovišča LD Zreče. Najprej sem našel en rog. Kasneje pa še drugi rog. Roga sta odpadla enemu in istemu srnjaku; to sem ugotovil, ko sem ju postavil skupaj, saj sta se v rožah točno prilegala. Tekst in foto S. Mavhar

Ribič Gabrijel Hrovat je v začetku junija 1980 v bližini Nart, na spodnjem delu Cerkniškega jezera, s čolnom lovil ribe. Pri lovljenju ščuk ribiču ni treba biti prav posebno pozoren in lahko pogleda nekoliko tudi okrog sebe, saj že roka sama čuti ribji prijem. Zato je tudi Hrovat motril naravo okoli sebe. Nenadoma opazi, da se od gozda po travniku proti obrežju jezera bližata dve živali. Postal je pozoren in počasi je veslal proti bregu. Čoln je ustavil precej od brega, za jezerskim trstjem, ki je na tem kraju štrlelo iz vode, in opazoval živali. Najprej je mislil, da sta divji mački. Spomnil pa se je, da je slišal lovce govoriti o risih v javorških gozdovih. Opazil je, da sta živali lisasti in večji od divje mačke; v njiju je spoznal prava risa.

Nekako čez teden dni — bil je lep sončen dan — je Hrovat ponovno ribaril na jezeru. Zadrževal se je v predelu Ušiva loka pri studencu, nekaj sto metrov višje od mesta, kjer je pred tednom videl risa. Pri veslanju je do obale in stopil iz čolna. Ko mu je pod nogami zahreščalo suho, na obalo naplavljenega jezerskega trstja, je naenkrat pred seboj, na okoli 40 m, zagledal, da sta iz trave vstala ista dva risa, ki ju je videl pred tednom. Nekaj sekund so si gledali ribič in risa iz oči v oči. Vendar se risa nista prav nič vznemirila, počasi sta se obrnila in odšla proti gozdu.

Sodeč po teh naključnih srečanjih, sta si risa prav v tem kraju izbrala svoje bivališče. Ta predel je skalnat in zaraščen z mladimi smrekami ter ima primerna skrivališča. Tu je svet dovolj odprt, da ima divjad dostop do vode in ob nizkem stanju vode tudi dovolj sočne paše na bližnjem Cerkniškem polju. Ni potrebno, da bi si ris hrano iskal v gozdu, ker prav tukaj »hrana« sama prihaja do vode in na pašo. Risu zadošča le, da počaka v zasedi.

Lojze Mikše

Enorogi srnjak

Nepravilno razvito rogovje pri srnjakih je dokaj pogost pojav, vendar nepravilnosti te vrste izvirajo večinoma od zu-

nanjih poškodb (udarci kame-nja, padca ipd.) ali pa zaradi bolezni in parazitov. Posebnost je gobasto rogovje, ki se pojavi potem, ko je srnjak na ta ali oni način kastriran.

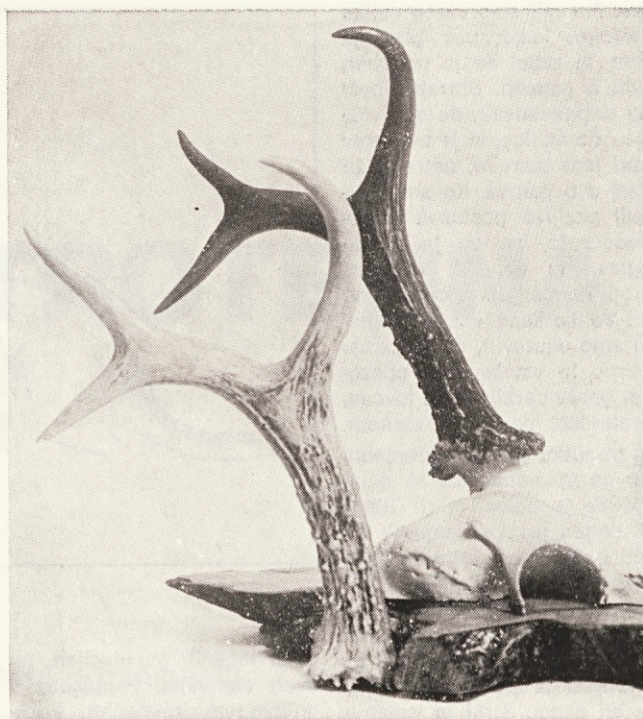
Enorogi srnjaki pa so silno redki. Namreč taki, ki jim manjka en rog skupaj s čelnim nastavkom, da se normalno rogovje ni moglo razviti. Izguba enega roga zaradi zloma pa ni tako redka. L. 1963 je član LD Trnovski gozd uplenil na Trpinovšču, v obrobju Trnovskega gozda, enorogega srnjaka. Rog je rasel iz sredine čela. Pri pripravi trofeje pa se je pokazalo, da ni imel desnega čelnega nastavka oz. je bil le nakazan z drobceno vzboklino. Levi nastavek je bil močno razvit in je nosil nenavadno oblikovan rog z izredno dolgim, na notranjo stran ukrivljenim sprednjim parožkom. Na priloženi sliki se to lepo vidi.

Pri tem pa je najzanimivejše, da sem leto prej dobil, lahko bi rekel, skoraj do pičice enak rog. Smešno, a resnično je, da je ta rog našla — krava. Tistikrat so na Trpinovšču še pasli živino. Žena, ki je tisti dan pasla živino, je nenadoma opazila, da ena izmed krav nenehno nekaj žveči in da se ne pase. Pri goveji živini se pogosto zgodi, da požre kost ali kaj podobnega, kar ji kasneje povzroča težave, zato je ženska šla pogledat, kaj ima krava v gobcu. Imela je srnjakov rog, ki ga slika tudi predstavlja.

Ko je uplenitelj Emil Hvala prinesel domov enorogega srnjaka, smo ga seveda kot izredno zanimivost šli gledat vsi bližnji lovci. Takoj sem vedel, da je v prejšnjem letu najdeni rog pripadal temu srnjaku. Podobnosti ni mogoče oporekati. V zbirki odpadlih rogov imam še enega podobnega, nekoliko krajšega, a močnejšega, prav tako s Trpinovšču. Po obliki sodeč, je odpadel zelo staremu srnjaku. Rog je namreč popolnoma gladek, debel in z razvito strehasto rožo. Domneval bi celo lahko, da je ta rog nosil oče uplenjenega enorožca.

Vsekakor je enorogi srnjak zanimivost in bi njegova slika sodila v strokovno literaturo, v poglavje o razvoju rogovja.

Vitomir Mikuletič

Enorogi srnjak

Foto V. Mikuletič

Gamsi so spet poiskali svoja nekdanja stanišča

Stari dokumenti in pripovedovanja starih lovcev pričajo, da so se prvi gamsi pojavili na območju sedanjega lovišča že leta 1905. Gradnja železniške proge Podbrdo—Most na Soči je namreč gamse prisilila, da so zapustili stanišča Podbrške grape. Odseljeni gamsi so se zatekli v Zapoško, Cimprovko, Drnovo ter na Veliki in Mali Nivč; med soteskami le-teh je partizanska bolnišnica Franja. Gamsi so na omenjenem pod-

ročju živeli okoli 20 let. Lovci so jih zelo preganjali, kajti takrat je bilo dovoljeno gamse loviti tudi s pomočjo psov. Nemir v lovišču je bil glavni vzrok, da se je ta divjad za daljši čas umaknila.

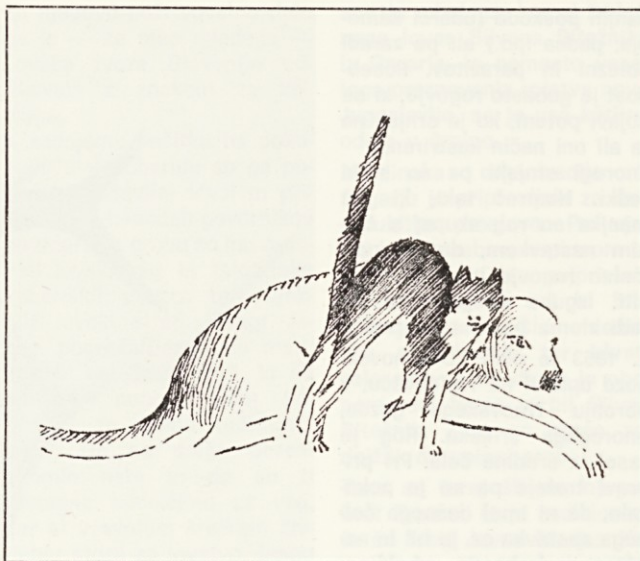
V lovišču LD Otavnik (ZLD Idrija) so se gamsi spet pojavili leta 1962. LD Porezen do leta 1965 ni registrirala gamsov, zato so bili lovci brez izkušenj za gojitev te divjadi. Bili smo na skupnem lovu (7. novembra 1965) na Ravnah. Po prvem pogonu smo se lovci zbrali ob vznožju Cimprovke, da pomalica-

Desetletno gibanje številčnosti, odstrelnih planov, dejanskih odstrelov in poginov gamsov v lovišču LD Porezen-Cerkno

Lovsko leto	Plan odstrela	Odstrel	Pogin	Pomladanska številčnost
70/71	2	1	—	21
71/72	4	3	—	21
72/73	2	3	—	25
73/74	4	4	?	35
74/75	8	5	?	35
75/76	4	3	1	35
76/77	4	4	?	35
77/78	5	2	?	35
1978	7	7	1	45
1979	8	10	1	45

mo. Posedli smo okrog velike smreke, kakor vsa prejšnja leta, in začel se je pogovor, tudi o gamsih. Starejši lovci so pripovedovali, da so »včasih« do malice, ki je bila prav pod isto smreko, ustrelili že vsaj dva gamsa. Ko smo najbolj pazljivo poslušali pripovedovanje, pa se je nekdo oglasil in vprašal: »Kaj pa stoji na ošiljeni skali desno od Velike kape?« Z daljnogledi smo ugotovili, da je gams. Mirno in vzvišeno je opazoval gručo cerkljanskih lovcev, prepričan, da je na varnem. V trenutku je bilo sklenjeno, da ga uplenimo. Za to dejanje se je odločil Ciril Tušar iz Poljan pri Cerknem. V izredno kratkem času je premagal precej navpično, skoraj 2 km dolgo strmino. Gams je še vedno stal na istem mestu. Vsi pogledi lovcev so bili uprti na konico skale, kjer je bil gams. Strel je vznemiril tišino in skala je ostala brez gamsa. Padel je za skalo, kjer je tudi obležal. Ponovno smo se zbrali in občudovali nepopisno lep dar narave, ki ga cerkljanskim lovcom ni naklonila toliko let. Na opisani način je bil 7. novembra 1965 uplenjen prvi gams v povojnih letih na Cerkljanskem.

LD Porezen-Cerkno se je takoj zatem odločila za gojitev gamsov. Najprej smo preučili stanišča, kjer smo ugotovili prve gamse. Ugotovili smo, da so se takoj po letu 1960 počasi začeli naseljevati v

dveh ločenih populacijah, na dveh območjih. Populacija v gojitvenem območju: Porezen, Zapoška, Cimprovka, Drnovo, Veliki in Mali Nivč se je naselila iz predalpskih gora (Črna prst, Rodica ali pa tudi z Ratitovca). V gojitvenem območju Grašča, Mačkovce, Volkovce, Straže in Jelenka pa so se gamsi naselili z območja Trnovskega gozda, s hriba Poldanovec. Obe populaciji sta se hitro razmnoževali, tako da so gamsi vsako leto »zavzeli« nova stanišča. Sedaj ni več meje med omenjenima populacijama.

Gamsi (goščarji) se ob pravilni gojitvi zelo hitro raz-

množujejo. Številčnost je v porastu, kljub vsakoletnemu odstrelu. Naravne izgube so bile do sedaj zelo majhne. Največja bojazen je, da bi iz Julijskih Alp prodrla gamsja garjavnost; vendar doslej te bolezni pri nas še nismo ugotovili.

Številčnost se je v 10 letih podvojila. Stalež seveda ni velik, vendar je to za našo LD velik uspeh; v gojitvenem planu imamo namreč živalsko vrsto več.

Iz preglednice je razvidno, da plan odstrela narašča (od leta 1970 do 1979) glede na pomladansko številčnost. Izvršeni odstrel je nekoliko manjši od planiranega odstrela,

la, ker so bila vsa leta zelo ostra merila za lov na to divjad.

Anton Razpet,
LD Porezen-Cerkno

Psica rešila mlade mačke

Star izrek je: Sovražita se kakor pes in mačka. Vendar povsem to ne velja. Kar sem napisal v teh vrsticah, ni »lovsko«, čeprav sem lovec. Imel sem lovsko psico Dano in mačko, ki sta se imeli zelo radi. Ker čas prinese vedno kaj novega, je tudi Dani prinesel pet mladičev, pet psičkov.

Dva dni po rojstvu psičkov je skotila tudi mačka tri mladiče in sicer prav na Dani nem ležišču.

Nekako po dveh tednih opazim, da z zdravjem stare mačke nekaj ni v redu. Naslednji dan jo najdem v hlevu na tleh mrtvo.

Globoko me je presunilo, saj sem večkrat občudoval mačkino ljubezen do psice Dane, predvsem pa zato, ker so ostale mlade mačke brez matere.

Mislil sem že, da bodo poginili tudi mladiči. Toda krčevito mijavkanje lačnih mačkic je »seglo v srce« tudi psici Dani: začela jim je dati svoje mleko in mladim mačkam je postala prava krušna mati.

Franc Šturm, Vrsno

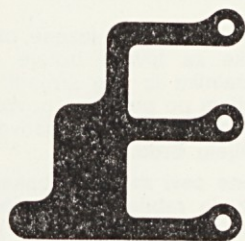
V JANUARJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteni divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovsko organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

11. I. vzide ob 7.42, zaide ob 16.38
26. I. vzide ob 7.31, zaide ob 16.59

● = 6. I., ☾ = 13. I., ☼ = 20. I., ☾ = 28. I.

ELEKTROTEHNA

SOZD ELEKTROTEHNA

Proizvodnja in trgovina

Ljubljana, Titova 51

V letu 1980 sta se delovni organizaciji Elektrotehna in Jugotehnika združili in ustanovili novo sestavljeno organizacijo združenega dela Elektrotehna. Da bi kar najboljše in najgospodarneje poslovali, sta ustanovili šest delovnih organizacij:

DO Delta za proizvodnjo računalniških sistemov in inženiring,

DO Melodija za proizvodnjo glasbil in učil,

DO Elpis za proizvodnjo, trgovino in servise,

DO Junel za zunanjo trgovino (izvoz, uvoz, zastopstvo tujih firm),

DO Jugotehnika za prodajo na veliko, skladiščenje in transport,

Do Splošna elektro trgovina (SET) za prodajo na drobno.

Osnovna dejavnost delovnih organizacij je proizvodnja računalnikov in drugih tehničnih izdelkov ter oskrbovanje industrije in drobnoprodajne mreže s tehničnimi materiali za reprodukcijo in široko potrošnjo.

Lovsko kinološko društvo (LKD) Ljubljana priredi

TEČAJ ZA VODNIKE LOVSKIH PSOV

Tečaj se prične 21. januarja 1981 in bo vsako sredo, s pričetkom ob 16. uri, do vključno 25. februarja t. l.

Prijave sprejema: Peter Pečnik, Pod hribom 64/B, 61107 Ljubljana. Za člane lovskih družen ZLD Ljubljana je tečaj brezplačen.

Obiskovanje tečaja še posebno priporočamo lovskim pripravnikom. Obiskovanje tečaja se jim tudi prizna kot udeležba na kinološki prireditvi, kar je eden izmed pogojev za opravljanje lovskega izpita.

LKD Ljubljana

KEMOFARMACIJA p. o.

PODJETJE ZA PROMET
S FARMACEVTSKIM MATERIALOM
UVOZ—IZVOZ
LJUBLJANA — METELKOVA 7

Telefon: (061) 312 333
Telegram: Kemofarmacija Ljubljana
Telex: Kemfar Yu 31 334
Tekoči račun pri SDK
št. 50100-601-10329
Poštni predal 143

OSKRBUJE LEKARNE, BOLNICE,
DRUGE ZDRAVSTVENE USTANOVE
TER VETERINARSKÉ ZAVODE IN
KOMBINATE Z NAVEDENIMI
VRSTAMI BLAGA:

- gotova zdravila
- kemikalije
- droge
- obvezilni material
- veterinarski preparati
- reagensi
- kozmetični preparati
- instrumenti za humano medicino in zobozdravstvo
- dentalno blago
- aparature
- oprema za vse zdravstvene ustanove
- embalaža

IMA LASTNI UVOZNI ODDELEK
OPRAVLJA VSE UVOZNE IN IZVOZNE POSLE
ZA KAKOVOST BLAGA ODGOVARJA GALENSKI KONTROLNO ANALITSKI
LABORATORIJ PODJETJA
PRODAJNA SLUŽBA DELA NEPREKINJENO OD 6.30 DO 19. URE

DO Polikem - trgovina, TOZD CHEMO — LJUBLJANA, Maistrova 10,

s prodajalnami:

Ljubljana, Maistrova 10
Ljubljana, Titova 21
Kranj, Trg revolucije 4
Celje, Cankarjeva 4
Jesenice, Kidričeva 21

nudi:

kemikalije, kisline, čistilna sredstva, barve — lake, pleskarski pribor,
brusne proizvode, delovno zaščito, gradbene materiale, plastiko, papirje,
razstreliva in tehnične pline
ter se za obisk priporoča.

MALI OGLASI

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke za lovske trofeje vseh vrst in obešalnike iz nog srnjadi. Naročeno pošiljam po pošti (po povzetju). — **Vojin Pejčič, Sarvaš, Kolodvorska bb, 54204 Bijejo Brdo.**

Kupim šibrene cevi za rusko bokarico, kal. 12 — 12, in rabljeno **češko bokarico** polrisanico (krogla — šibre). — Jakob Kolman, Na Pristavi 26, 63270 Laško.

Prodam novo bokarico Merkel Suhl, kal. 12 — 7 × 65 R, s **strelnim daljnogledom Kahles** 4 × 32, montaža Suhl. Ponudbe po telefonu (067) 73 129 (Henrik Tavčar).

Prodam psico hanovsko barvarko, staro 10 mesecev, in puško **češko bokarico**, kal. 7 × 57 R — 12, z menjalnima cevema, kal. 12 — 12. — Franc Lenassi, Šmihel pod Nanosom 30, 66225 Hruševje.

Kupim češko bokarico, kal. 7 × 65 R ali 7 × 57 R — 12, z menjalnima cevema, kal. 12 — 12, lahko tudi z daljnogledom. Ponudbe po telefonu: (061) 832 556.

Kupim lovsko karabinko, kal. 7 × 64 (8 × 75), brez daljnogleda. — Mirko Lavrič, Dolga vas n. h., 61330 Kočevje.

Ugodno prodam nov fotoaparatus 300 milimetrskim teleobjektivom »Fotoneper«, v originalnem kovčku. — Mitja Rebec, Kraška 5, 66215 Divača.

Prodam nemško prepeličarko, staro 3 leta, rjave barve, z opravljenim PNZ. Je zelo dobra za lov in za prinašanje. — Vinko Lapanja, Otoče 28, 64244 Podnart.

Prodam nevezane letnike revije LOVEC, od XXIX. do LIII. letnika (od vstevši leta 1946 do vstevši lov. leta 1970/71). — Anton Šporar, Dušana Jereba 8, 63210 Slovenske Konjice.

Prodam 3 mesece starega nemškega ostrodlakega ptičarja (psa). — Andrej Oštrbenk, Čatež 9, 68250 Brežice.

SLIKE NA OVITKU — 35. STRAN:

1. **Srna in njen mladič na begu**
Foto Janez Papež, Diana
2. **Košuta navadnega jelena na stečini**
Foto Janez Černač, Diana
3. **Košuta navadnega jelena s teleom skrbno skozi trdi zimski čas**
Foto Konrad Lampe, Diana
4. **Zima je pognala gamse v nižje predele**
Foto Konrad Mlinar
5. **Snežniški jelen**
Foto Elo Mihevc, Diana

BARVNA SLIKA NA ZADNJI STRANI
OVITKA — 36. STRAN:

Sredi zime

Foto Janez Černač, Diana

